

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXIV Kaina 25 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, RUGPIOTIS — AUGUST 19, 1980

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRASTIS
4345 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60639

TELEFONAS (312) 585-9500

Nr. 194

LKB KRONIKA NR. 42

ŽINIOS IŠ VYSKUPIJŲ

Vilnius. 1980 m. vasario 21 d. i. Sv. Teresės bažnyčioje Vilniuje buvo susirinkusi didžiulė minia tikinčiųjų ir apie 60 kunigų: dalis iš Vilniaus arkivyskupijos, o kiti iš įvairių Lietuvos vietovių. Per pamaldas buvo meldžiamasi už Tautos blaivumą. Dauguma pamaldų dalyvių padarė abstinencijos arba blaivybės pasiryžimus.

Sveikintina vilniečių kunigų iniciatyva taip gražiai pasitarnaujanti blaivybės sąjūdžiui.

Vilnius. Vilnietė Alfreda Zutkutė yra terorizuojama už savo religinius įsitikinimus ir bandoma ją patalpinti į psichiatrinę ligoninę. 1980 m. sausio 13 d. pareikšime TSKP CK Generaliniam Sekretoriui Brežnevui Zutkutę pasakoją, kaip ją su sūnūnais gruodžio 13 d. KGB pareigūnai nuvežė į psichiatrinę ligoninę patikrinti sveikatą, bet gydytojų komisija pripažino motiną ir sūnų sveikais ir atsisakė patalpinti į ligoninę. Anot KGB pareigūnų, Zutkutė religiniu auklėjimu gadinanti sūnų ir jai reikia atimti motinystės teises.

Kaunas. TSKP CK Generaliniam Sekretoriui

TSRS ANTP pirmininkui dr. L. Brežnevui

Aš, Teresė Plūraitė, Petro, g. 1971 m.

Aš, Tomas Plūra, Petro, g. 1972 m.

Aš, Tadas Plūra, Petro, g. 1974 m. ir mūsų mama Aldona Plūrienė, Antano, greipiamės Tarptautinių Vaiko metų progą į jus su prašymu:

Prašome Jus amnestuoti mūsų tėvelį Petrą Plumpą, Vlado, nu-teistą 1973 m. 8-riems metams laisvės atėmimo už religinę literatūrą. Jis yra nelaisvėje ir atlieka bausmę lageryje — Permės sr. Čusovskij raj., st. Vsesviatskaja VS-389 35.

Mes labai jo pasiilgome, mums vieniemis sunku, mes laukiame jo ir labai Jus prašome mums padėti.

Mūsų adresas:
Lietuvos TSR
Kaunas — Kulautuva, 234321
Akacijų g-vė Nr. 23 b.2
1980 m. sausio 18 d.

LSR ATP atsiuntė atsakymą: „Pranešame, kad Jūsų malonės prašymas dėl vyro apsvaistytas ir nepatenkintas“.

Vilnius. 1980 m. sausio pradžioje Religinių reikalų tarybos įgaliojimo įstaigų vyskupijų Kurijos pristatė žinias apie religinių bendruomenių padėtį.

Telšių vyskupijos kurijai ir vietos taryb. valdžiai visiškai nepateikė žinių Mažeikių, Plungės ir Šilutės dekanatams, o Tauragės dekanatas pateikė žinias tik apie išlaidas ir pajamas. Kiti dekanatai pristatė taip pat nepilnas žinias, kadangi jiems atsisakė ne visos parapijos.

Kitų vyskupijų Kurijos daug žinių apie religinę padėtį parapijose „išlažė iš piršto“, nes daug kunigų atsisakė ateistams teikti žinias.

Įdomu, kokia prasme ir kokią tikslumą tokiu atveju turi vyskupijų „ataskaitos“ įgaliojiniui? Kada Kurijos turės drąsos neteikti nei tikrų, nei išgalvotų žinių? (Bus daugiau)

Švedijon pabėgo Vladas Šakalys

Stokholmas. — Užsienio spaudos agentūros praneša, jog iš Lietuvos per Sovietų Sąjungą ir Suomiją į Švediją pabėgo 38-erių metų amžiaus lietuvis optikas Vl. Šakalys. Jis dabar yra švedų policijos globoje, belaukiant, kad Švedijoje jam būtų suteiktas politinis prieglobstis. Švedų policijai Šakalys papasakojo, kokiomis nuotykingomis aplinkybėmis jis pasiekė laisvę. Slaptai perėjęs Suomijos sieną, jis dešimt naktų ėjo pėsčias link Švedijos, bijodamas, kad suomių, pagal su sovietais pasirašytuosius susitarimus, neišduotų jo sovietams. Pasiekęs Suomiją ir Švediją skiriantį Torn'o upe, jis ją laimingai perplaukė ligi Švedijos kranto, kur prisistatė švedų policijai. Čia Šakalys taip pat papasakojo, jog Lietuvoje likusi jo žmona ir 8-nių mėnesių sūnus. Jis pareiškė, jog drauge su grupe žmogaus teisių gynėjų yra pasirašęs protesto raštą dėl Olimpinės žiuriavimo regatos pravedimo Taline, pažymint, jog Estija, kaip ir kitos dvi Pabaltijo valstybės — Latvija ir Lietuva — buvo neteisėtai sovietų okupuotos ir prijungtos prie Sovietų Sąjungos. Šakalys nusprendęs pabėgti į Vakarų, kai patyrė, kad aštuoni jo kovos bičiuliai, pasirašę tą patį protesto raštą, buvo sovietų suimti. Vlodo Šakalio pavardę randame tarp 45-kių pabaltiečių žmogaus teisių gynėjų, kurie praėjusio metų vasarą Maskvoje pasirašė pareiškimą, reikalaujant, kad būtų atšauktas prieš 40 me-

tų pasirašytasis slaptas sovietų ir nacių sustarimas Pabaltijos valstybių klausimu ir kad Pabaltijo kraštams būtų grąžinta nepriklausomybė.

Lietuvių Maskvoje laimėti medaliai

Vilnius. — Ok. Lietuvoje paskutiniuoju Olimpiada minima su pasitenkinimu, nes joje aukso medaliais apdovanoti septyni lietuviai. Iki šių metų olimpinėse čempionų titulų buvo pelnę penki lietuviai.

Pasaulio čempionė ir rekordininkė Maskvos žaidynėse tapo plaukikė Lina Kačiulytė. Aukso medalį iškovojo Robertas Zulpas, lengvaatletis Remigijus Valiulis dalyvaudamas estafetiniame bėgime 4 x 400 metrų. Kitas aukso medalius laimėjo krepšininkė Angelė Rupšienė, dabar jau turinti du aukso medalius, rankininkė Aldona Nenėnienė, rankininkė Sigita Mažeikaitė ir krepšininkė Vida Beselienė. Voldemaras Novickis, sovietų rankininkų rinktinės žaidėjas, parsivežė iš Maskvos sidabro medalį, o trys apdovanoti bronzos medaliais: krepšininkas Sergejus Jovaiša, irklavimo aštunvietės įgulos nariai: Jonas Pinskus ir Jonas Narmonas.

— Indijoje, Kašmiro provincijoje, musulmonų riaušėse žuvo 163 žmonės.

Respublikonų partijos kandidatas į prezidento vietą Ronald Reagan pradėjo rinkiminę kampaniją. Sekmadienį jis atvyko į Chicago, kur pasakė kalbą užsienio karo veteranų konvencijoje. Nuotraukoje Reaganas su savo partneriu George Bush ir rinkimų kampanijos vicepirmininke Anne Armstrong.

IZRAELIS ATSIKAKO DERĖTIS DĖL SOSTINĖS

Daug šalių sostinė laiko Tel Avivą.

Jeruzalė. — Izraelio ministerių kabinetas sekmadienį atmetė Egipto prezidento Sadato siūlymą dėl šaukti „viršūnių“ konferenciją svarstyti Viduriniųjų Rytų taikos klausimą. Egiptas pasiūlė palaikyti, kol Amerikoje pasibaigs prezidento rinkimai, o tuomet turėtų susirinkti: prezidentas Carteris, prezidentas Sadatas ir premjeras Beginas.

Izraelio atsakyme Sadatui nurodoma, kad tokios viršūnių konferencijos nereikia, o Izraelis ir Egiptas abipusėse derybose gali išspręsti dar neišspręstus klausimus. Kaip žinoma, Izraelis ir Amerikos žydai bijo, kad prezidentas Carteris, jei jis bus perinktas, gali daryti didesnę spaudimą Izraeliui, nes jam neberūpėtų rinkimai ir žydų nuomonė Amerikoje.

Paskutinius sunkumus tarp Egipto ir Izraelio sukėlė Izraelio nutarimas prisijungti Rytinę Jeruzalę ir perkelti į tą miestą Izraelio pirmąjį įstatą. Deryboms su Egiptu vadovauja Izraelio vidaus reikalų ministeris Yo-sef Burg. Jis pareiškė, jog Sadatas šiuo klausimu iš Izraelio reikalauja, kad Sadatas noris iš Jeruzalės pardyti antra Berlyną.

Jeruzalės diplomatinis statusas yra gan komplikotas. Kada Palestina buvo valdoma britų nuo 1920 iki 1948 metų, Jeruzalė buvo Palestinos sostinė. Įsteigus Izraelio valstybę 1948 m. gegužės 14 d., ji sostinė paskelbė Tel Avivą. Izraelį pripažinusios valstybės tuoj įsteigė Tel Avive savo atstovybes. Išimtis buvo Olandija, kuri savo konsulatą Jeruzalėje pakėlė į ambasadą.

Izraelio vyriausybė 1949 m. gruodžio 14 d. savo sostinę paskelbė Vakarinę Jeruzalę ir 1953 m. pradėjo perkelti savo įstaigas į Tel Avivą. Tų metų liepos 13 d. persikėlė ir Izraelio užsienio reikalų ministerija. Šis žygis patatė į keblią padėtį tas valstybes, kurios Izraelį pirmosios pripažino. Jungtinių Tautų 1947 metų rezoliucija, nusprendusi Izraelio įsteigimą, numatė, kad Jeruzalė bus tarptautinis miestas. Daugelis valstybių atsisakė perkelti savo ambasadas į Jeruzalę. Kitos, kaip Kuba, savo ambasada

TRUMPAI IŠ VISUR

— Čilės vyriausybė paskelbė, kad Iranas nutraukė su Čile diplomatinius ryšius, nes abiejų šalių vyriausybės sistemos labai skirtingos.

— Britanijos Scotland Yard tiria gaisro priežastį Londono pramogų rajone, kur užsidegus naktiniam klubui, žuvo 37 žmonės. Įtariama, kad klubą padegė vyras, kuris norėjo įeiti, bet buvo atmetamas.

— Irano radijas paskelbė, kad parlamentas nutarė atšaukti savo nario Farahmandpur kredencijalus. Tai Irano žydas, turėjęs ryšių su Izraeliu.

— Egiptas atmetė Maroko karaliaus Hassano pakvietimą į bendrą akciją prieš Izraelį, kuris prisijungė arabams šventą Rytinę Jeruzalę. Palestinos Išlaivini-mo organizacijos vadas Arafatas ragino visas islamo valstybes verduoti savanorius, kurie eitų vaduoti Jeruzalės iš žydų rankų.

— Bolivijos vyriausybė pasmerkė vokiečių „Der Spiegel“ žurnalą ir JAV dienraštį „Washington Post“, nes jie rašė apie Bolivijos narkotikų smugelį į Ameriką.

— Jungtinės Tautos pripažino, kad Tailandijos pabėgėlių stovykloje, kur gyvena 102,000 kam-bodiečių, vyksta nelegali preky-ba ryžiais. Šalpai gauti ryžiai patenka į Tailandijos juodųjų pirk-lių rankas.

— Praėjusią savaitę Salvadore žuvo 129 žmonės, komunistams paskelbus generalinį streiką.

— Bolivijos kairiųjų prezidentiniais kandidatais Herman Siles Zu-azo sudarė vyriausybę pogrindyje, iš kur tęs kovą su karine diktatūra, paskelbė pogrindžio laikraštis.

— Liepos mėn. Amerikoje pa-garėjo mažmeninių prekių judėjimas. Vartotojai pradėjo daugiau pirkti.

— Septyni rumunai perėjo sieną iš Jugoslavijos į Italiją ir pasiprašė politinės globos.

— Pietų Korėjoje toliau vyksta „valymas“. Nuo gegužės mėn. suimti 16,599 „nepageidaujami elementai“.

— Policija suėmė kubiečių pabėgėlių stovykloje Fort Indian-town Gap, Pa. 10 asmenų. Tardymai parodė, kad pabėgėlių riaušes kurstė Castro agitatoriai, kurių tikslas nustatyti prieš Ku-bos pabėgėlius amerikiečių visuo-menę.

LENKIJOS DERYBOS SU STREIKŲ VADAIS

Darbininkai reikalauja politinių reformų

Gdanskas. — Lenkijos streikuojančių darbininkų atstovai vakar turėjo susitikti Gdanske su specialiu vyriausybės komitetu, kuriam vadovauja vicepremjeras Tadeusz Pyka. Sekmadienį apie 50,000 darbininkų iš 24 Gdanskos, Gdynios ir Sopotio įmonių, kuriose vyksta streikai, atstovai su-rasė ilgą sąrašą reikalavimų, kuriuos vyriausybė turi išpildyti. Darbininkai reikalauja ne tik sa-vo gyvenimo sąlygų pagerinimo: pigesnių maisto produktų, dides-nių atlyginimų, bet paliečia ir po-litinius klausimus.

Tarp komiteto paskelbtų reika-lavimų yra teisė streikuoti ir ga-rantija, kad niekas nebus už strei-kus baudžiamas. Reikalauja cen-zūros panaikinimo, politinių ka-linių paleidimo ir Tarptautinės Darbo organizacijos konvencijų gerbimo, įskaitant teisės steigti laisvas darbininkų unijas. Reik-laujama visoms religijoms teisių leisti laikraščius, naudotis valsty-bės radio ir televizijos stotimis.

Gdanskos komitetas nurodo, kad socialistinius ekonominius val-sybės reikalus sprendama vyriau-sybė turi kontaktuoti visas Len-kijos visuomenės klases ir infor-muoti tautą apie ekonominę pa-dėtį. Reikalaujama panaikinti specialias privilegijas politiniams ar saugumo pareigūnams, kurie naudojami specialiomis parduotu-venimis. Maisto produktais aprū-pinti turi būti visi lenkai, o ne tik partiečiai ir milicininkai. Vi-daus rinka turi gauti daugiau mės-os produktų, eksportui skirti tik-kas lieka. Mėsai turi būti įvestos pardavimo kortelės, sakoma dar-

bininkų komiteto reikalavimuose. Komitetas nurodo: spauda, radi-jas ir televizija turi skelbti, kad vyksta streikas ir turi paskelbti tautai, ko darbininkai reikaulau-ja.

Ekonominiai reikalavimai lie-čia algas, kurios turi būti padidin-tos 2,000 zlotų per mėn. (68 dol.). Ateity algos turi būti surištos su infliacija. Kylant kainoms, turi kilti ir atlyginimai.

Šį antradienį Lenkijos komu-nistų vadas Gierek turi vykti į Vakarų Vokietiją, dar neaišku ar padėtis namie leis jam išvykti. Jis neseniai grįžo iš Sovietų Sąjun-gos, kur Kryme ilgesnį laiką ta-rėsi su atostogaujančiu presiden-tu Brežnevui.

Salia laivų dirbtuvių darbinin-kių. Baltijos pajūrio miestuose su-stojo transportas, neveikia tele-fonas. Lenkijoje su nerimu lau-kiama, kuo visi tie streikai baig-si. Bijoma, kad vietinei komunis-tų partijai negalint susitvarkyti su padėtimi, gali pasikartoti 1956 m. Vengrijos ar 1968 m. Čeko-slovakijos įvykiai. Gdanskos 1970 m. darbininkų riaušėse žuvo 50 žmonių, buvo sudeginta komu-nistų partijos būstinė, partijos va-das Gomulka turėjo pasitraukti iš pareigų.

Popiežius seka įvykius Lenkijoje

Vatikanas. — Popiežius Jonas Paulius II-sis sekmadienį savo vasaros būstinėje Castel Gandol-fio priėmė būrį piligrimų, kurių tarpe buvo ir iš Lenkijos. Užsienio stebėtojai rašo, kad popiežius nė žodžiu neužsiminė apie Lenkijoje vykstančius darbininkų streikus. Jų nemini nei Vatikano radijas nei spauda, nors Vatikano šalti-nių žiniomis, popiežius labai do-misi įvykiais ir juos atidžiai seka.

Padėtis Afganistane

Islambadas. — Afganų sukilė-lių žiniomis, baigiantis musulmo-nų šventam Ramadaną mėnesiui, daugelyje kaimų įvyko pamaldos. Sovietų lėktuvai ir helikopterai puolė 22 kaimus, kur žuvo apie 1,200 žmonių, susirinkusių į reli-gines apeigas.

Vokiečių „Der Spiegel“ žurna-las išspausdino vieno vokiečio pa-sakojimą, ką jis matė Afganista-ne, kur jis lankė laisvės kovoto-jus. Jie neturį geresnių ginklų, naudoja senus šautuvus, kuriems dažnai trūksta šovinių.

Žiniomis iš Indijos, afganai su-kielėliai sustiprino puolimus, pa-sibaigus šventam mėnesiui. Vie-name puolime į nelaisvę paimiti 22 afganai lakūnai, važiuavę au-tobusu. Kitame mūšyje žuvo 13 sovietų kareivių.

Prezidentas Karmalas paausk-tino pareigose du ministerius, kurie priklausė nedraugiškai ko-munistų partijos frakcijai. Šiais pakėlimais norima sušvelninti „masių“ grupės opoziciją „vėlia-vo“ frakcijai, kuriai vadovauja Karmalas.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 19 d.: Jonas Eudes, Namadija, Astys, Šviesuolė.
Rugpjūčio 20 d.: Bernardas, Fi-liberta, Tolvinas, Neringa.
Saulė teka 6:02, leidžiasi 7:46.

ORAS

Saulėta, tvanku, temperatūra dieną 90 l., naktį 70 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKAI PAJĘGUMO UGDYMAS
KELIAS Į SVEIKATĄ, 1601 West Garfield Blvd., Chicago, IL 60636
JONAS ADOMAVICIUS, M.D.

VEŽYS KALBA - KLAUSYKIMĖS

Žmogaus kūnas skundžiasi rodo ženklus, kurie lyg pirštu basteli į esamus jam negerumus. Venkime ju.

Mediciniškas raginimas tai po pietų. Mat, kai strėnos nuolatiniškai skausmai dėl vėžio atsiranda, ar kai dėl vėžio gausiai sunkumas nusišlapinti — tada jau esti gana pavėluotas reikalas.

Septyniaropi šlapinimosi pakitimai

Kūną apsaugojantieji prigimti įtaisai — alarmo sistema duoda ryškius ženklus, kad kas tai ne gero kūne daros — kad sveikimas paukštis jame pradėjo savo lizdą sukurti. Aišku, mums reikia išmokyti tuos aliarmojuojančius ženklus atpažinti, anksti juos išgirsti ir tinkamai elgtis. Žinoma, kaip visur, taip ir čia, pasitaikys ir klaidingų — ne vėžio sukeltų aliarmojuojančių žinių — ženklų. Vis vien, kiekvienas iš mūsų, pajutęs aliarmojuojančius ženklus, tegul kreipiasi pas gydytoją.

Yra net septyni svarbiausi aliarmojuojantieji ženklai, kuriuos kūnas mums rodo jame vėžiu atsiradus. Jie gali mums gyvybę išgelbėti, jei mes jų bosime ir nedelsdami su gydytoju juos aptarsime.

Pakitusi žarnų ir šlapimo pūslės veikla

Žarnų, ypač storosios (colon) vėžys gali sukelti sekančius reiškinius. Suvirškintas maistas storoje žarnose ir išeinamojoje žarnose (rectum) normaliai tampa vis tirštesnis. Todėl tų žarnų užkimas dėl vėžio auglio esti greit paciento pastebimas. Kuo vėžys auga arčiau išeinamosios angos, tuo ryškesni būna tokio auglio sukelti žarnų užsikimšimo reiškiniai: kietai (kartais laisvi) viduriai, oro gausumo žarnose sukelti skausmai (gas pains) ir kraujavimas išeinamojoje žarnoje. Žarnose vėžio augimo pradžioje oro sukelti skausmai žarnose nesti pastovūs. Kai vėžys padidėja, tie skausmai dažnai ir daro si mėšlungiški (cramps).

Šlapinimosi sutrikimai — prostatos vėžio ženklas

Prostatos vėžio sukelti šlapimo pūslės veiklos pakitimai yra septyni patys svarbiausieji. Juos tik pastebėjus, tuojau reikia tvarkytis esant gydytojo globoje. Mat, prostatos vėžio pagydymą lemia vienas — vienintelis pats svarbiausias dalykas — tai laikas. Kuo anksčiau prastotoje tai vėžys susėksi, tuo lengviau jį pagydyti galėsi. Gi, pavėlavus — kai vėžys iš prostatos nueina į kaulus ir sukelia strėnos didelius skausmus — tada tokiu vyru gyvenimo dienos esti sukaitytos, nežinant kaip, kuomet ir kur jis mėgintų gydytis. Už tai tegul ne vienas vyras nepraleidžia galimmo po pagyti iš prostatos vėžio.

Prostatos vėžys gali prasidėti su septyniais šlapinimosi sutrikimais. Bent vieną iš jų turėdamas vyras, tegul kreipiasi pas gydytoją, o ne laukia — kaip dabar dažniausiai elgiasi — kol visi septyni šlapinimosi negerumai pasirodys. Tada jau gali būti šauks

Sekantieji septyneri šlapinimosi sutrikimai gali būti visi ne dėl vėžio, bet dėl paprasto prostatos padidėjimo (prostatic hypertrophy) atsiradę. Bet jie lygiai tokie patys gali būti ir dėl prostatos atsiradusio vėžio. Tai ir yra septyniaropi prostatos vėžio ženklai. Štai jie. Tik gydytojas pasakys, kad jie yra netikri vėžio ženklai, padidintos prostatos sukelti.

1. Silpna ir nutrukstanti šlapimo srovė.
2. Nepajėgumas nusišlapinti, arba sunkumas pradėti šlapintis.
3. Reikalingas dažnai šlapintis (ypač nakties metu).
4. Kraujuotas šlapimas.
5. Kai kartą pradėjus šlapintis esti sunku šlapinimosi srovę sulaukyti.
6. Deginantis ar skausmingas šlapinimasis.
7. Nuolatinis skausmas strėnose, dubenyje ir šlaunų viršutinėse dalyse.

Pakartotinai reikia priminti, kad minėti negerumai gali būti visiškai ne vėžio sukelti; dažniausiai taip ir būna. Bet tuos ženklus gavus, jokių būdu negalima nusiraminti, toliau alų gerti, kormotis lošti ir su kaimynais gerus laikus turėti, taupant pinigų pas gydytoją neiti — ir taip elgtis susilaukti prostatos vėžio, vaikų nepagydomo pasiskleidimo po kaulus ir kitus organus. Tada, kad ir kažin kaip mėginsi, tu apsielėsi vyre, gydytis, niekas nepašalins užleisto prostatos vėžio eigos gerojo pusės. Taigi, nori minėti septyni negerumai daugiau nurodo ir prostatos padidėjimą, negu į jos vėžį, vienok niekada nereikia į tuos negerumus nekreipti dėmesio. Priešingai, išmintingai elgtis tas lietuvis, kuris gavęs minėtus negerumus nedelsdamas kreipiasi pas gydytoją ir visu 100 procentu pildys jo nurodymus. Tik taip elgtis galima bus išvengti baisių skausmų strėnose dėl išsiplėtusio prostatos vėžio. Nė sakyt nereikia, kad tokio tvarkingo vyro gyvybė bus apsaugota nuo perankstybos mirties.

Ilgai negyjanči žaizda

Burnos vėžys. Burnoje esąs vėžys, ar dar priešvėžinis burnos gleivinės pakitimas (procancerous condition) gali būti pastebėtas paties paciento, dantų gydytojo ar šeimos gydytojo apžiūrinėjantį žmogų kas pusmetis, ar kiekvienais metais. Dauguma dantų gydytojų reikalauja iš savo pacientų ateiti burnos patikrinimui mažiausiai kas pusmetis. Tada jie bendrai apžiūri burną ir nuvalo dantis. Taip elgdamasis

gydytojas suranda burnos vėžį ankstyboje stadijoje.

Žinoma, kad kiekvienas neapšildėlis žmogus gali pats šiek tiek apžiūrėti savo burną. Jei esti pastebima žaizdelė, pakilusi — nelygi — karpuota vieta, ar guzelis bei sukietaujimas žandė, dantų smegenyse, ar liežuvyje — nedelsiant reikia tai parodyti gydytojui. Jei tai bus vėžys ir anksti suktas — pagijimas nuo jo net mažai jį gydant, esti užtikrintas.

Atsimintina, kad burnoje vėžys dažnai esti neskausmingas. Todėl neapsileiskime — nelaukime, kol jis ims skaudėti — tuojau lankykimės pas gydytoją.

Odos vėžys. Ypač saulės ilgai apšviesto kūno dalyse tokius žaizdelės mėgsta atsirasti. Jos dažniau pasitaiko pas švelniauodius ir blondinus, mat tokių oda esti jautresnė saulės spinduliams. Senstanti oda dažnai pasidengia daugiau ar mažiau gausiomis tamsiaspalvėmis įvairaus dydžio dėmelėmis — dėmelėmis. Tai ne vėžio ženklai. Bet kai atsiranda labai mažas, skutenomis padengtas šašelis — skutenas nukrapščius nepranykęs, bet vėl skutenomis — pleiskanomis pasidengiantis — parodyk jį gydytojui. Tai gali būti odos vėžio pradžia, ypač jei to šešėlio kraštai parlamutinėmis puslėmis — guzeliais esti pagražinti.

Geriau bus pasirodyti odos ligų gydytojui ar nuvykti į kokią universiteto odos ligų kliniką. Bus patarta gabalėlis tokios žaizdelės ir išsiųstas mikroskopiskai (biopsia). Tada prisieis atsakančiai gydytis. Pagijimas tokias atvejais užtikrintas. Odos vėžys dviem būdais gydomas: arba išpiauamas, arba švitinimu tvarkomas. Likusi po gydymo vieta pradžioje parasta, patinsta, po kelių mėnesių sustvarko, kad beveik nė žymės nelieka.

Ateiťie tokie turi saugotis tiesioginių saulės spindulių ir tepėti odą apsaugančia nuo saulės veiklos mostimi. Visi lietuviai, keisite nesveiką įprotį sveikinti: nustokite didžiūtos saulės nudegimu. Nustokime savaime kime pusnuogių kaitintis ir po to pažistamiems girtis, būk Floridos sauleje taip parudavome. Toks neva pasididžiavimas apsišvietusio ir išmintingo mūsikio turi būti laikomas savo odos vėžio prišaukimu. Tai tikras neišmanymanys ir pasilpusios asmenybės ženklas yra toks odos saulėje svilvinimas. Jis nė vienam žmogui nėra reikalingas. Vasaromis visi gali ne džiaugtis grynu oru apsidėdami bei kaitinimosi saulėje.

Nepaprastas kraujavimas ir išskiros

Gimdos vėžys. Pirmas gimdos vėžio ženklas yra nepaprastas kraujavimas bei išskiros (discharge). Gimda (uterus) turi kūną ir kaklelį. Kraujavimas yra ankstyvas gimdos kūne atsiradusio vėžio ženklas. Ypač mėnesinės paliovus, tokį kraujavimą turint ir greit kreipiantis pas gydytoją apturimas kuo geriausias nuo vėžio pagijimas.

Visai kitaip atsitinka turint vėžį gimdos kaklelyje (cervix). Čia dėl vėžio atsiradęs kraujavimas yra vėlyvas vėžio ženklas. Už tai reikia gimdos kaklelio vėžį sukti daug anksčiau, negu jis pradės kraujuoti.

Laimė, kad medicina turi tokio vėžio susekimui priemonę: tai kaklelio celių mikroskopiską tyrimą, vadinamą Pap tyrimu-testu. Atliekant tą tyrimą susekamas gimdos kaklelio vėžys anksčiausioje stadijoje: kada jis nerodo jokio ženklo, kada moteris neturi jokio nusiskundimo. Laimė, kad tokioje būklėje surastas gimdos kaklelio vėžys esti labiausiai pagydomas.

Suprantama, kad ir sveikiau-siai besijaučiančios moteriškos turi minėtą tyrimą atlikti pas gydytoją reguliariais laikotarpiais: mažiausiai kasmet. O jei yra buvę šeimoje vėžio atsitikimų praeityje — reikia toks tyrimas atlikti kas pusmetis. Tas tyrimas yra labai paprastas, pigus, neskausmingas. Tik pabrąukia gimdos kaklelį gydytojas su vatos

Sveikatos patarimų Lietuvio sodyboje, Chicagoje, klausosi (iš k.): M. Mickevičius, V. Juknevičius, K. Baumilienė ir Marija Paliūdienė. Nuotr. M. Naglo

LIETUVIAI FLORIDOJE

Palm Beach, Fla.

JONO KARVELIO KNYGOS "PREKYBININKO KELIU" PRISTATYMAS

Esu vienas iš tų, kuris nori pareikšti savo nuomonę apie perskaitytą knygą ir atitaityti klaidą, kuri buvo padaryta korespondento, aprašant L. B. Palm Beach apylinkės metinį susirinkimą, visai išleidžiant Jono Karvelio knygos "Prekybininko keliu" pristatymą. Tai buvo padaryta apylinkės pirm. Z. Strazdo metinio lietuvių susirinkimo metu.

Jono Karvelio knyga "Prekybininko keliu" įdomi, charakteringa, turi didelės istorinės vertės ir verta visiems ją perskaityti. Jonas yra anykštėnas, vyriausias iš 6 vaikų ūkininko šeimoje. Jo krikšto data 1901 metų rugsėjo 23 d.

Reikia pripažinti, kad Jonas Karvelis buvo vienas iš didžiųjų Lietuvos ambasadorius prekybininkams ir kultūrininkams reikalams. Užsienio reikalų ministerijai užsakinėjo įvairius laikraščius, žurnalus ir knygas. Su šiuo kraštų įvairiomis firmo-

mis turėjo artimus prekybinius ryšius: Latvija, Vokietija, Šveicarija, Prancūzija, Austrija, Belgija, Danija, Švedija, Amerika, Kanada, Italija ir Anglija. Lietuvos universitetui užsakinėjo įvairias knygas. Karvelis buvo atstovas įvairių kraštų firmų muzikos instrumentams. Kau-

no Igūlos bažnyčios vargonai jo įrengti, kainavo 68 tūkst. litų. Jis buvo atstovas įvairių kraštų firmų techninių matavimo instrumentų. Karvelis labai dažnai lankėsi užsienyje ir jam teko susipažinti su daugeliu žymių asmenų, ypač prekybininkų. Daug įvairių firmų atstovų iš užsienio lankėsi Lietuvoje ir Karveliui teko juos priimti, vaišinti ir vežioti po įvairias įdomias Lietuvos vietas ir skaisčius gerą žodį apie Lietuvą. Iš didžiųjų atstovybių Lietuvai jis turėjo iš Vokietijos pianinų Bekstein, Grotion Staiveg, Augusto Ferster ir Valker didžiojo vargonų fabriko. O taip pat Mercedes Benz atstovybę.

Pradžioje Karvelis dirbo su partneriu Jonu Rinkėvičium, bet po kelių metų atsiskyrė. Turėjo dvi centrines prekybos Kaune, o skyrius Klaipėdoje, Vilniuje ir Telšiuose. Vladas Būtenas apibūdina Karvelio knygą šiaip: įdomi knyga kiekvie-

PREKYBININKO KELIU

Jonas Karvelis

Pristatymas 1905-1977

Didelio formato, 456 pusl. Kieti viršeliai. Autoriaus leidimas. Spaudė Morkūno spaustuė 1979. Kaina su persiuntimu \$13.60. Illinois gyventojai dar pridėda 73 ct. valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Under the Sword of Damocles

A novel by ANATOLE KAIRYS

Translated from the Lithuanian by NIJOLE GRAZULIS

This book is dedicated to all those who have suffered and died because of Communism and Nazism.

This revised and enlarged edition was published by the Lithuanian Literary Assn., Chicago 1980.

Kaina su persiuntimu \$10.95.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Illinois gyv. dar pridėda 60 ct. valstijos mokesčio.

LIETUVIŠKAS GALVOSUKIS (Lithuanian Heritage - Jigsaw Puzzle)

Sudėdamas Lietuvos žemėlapis iš 551 gabalukų galvosuko formoje. Išleido Baltic Associate, Boston, Mass.

Mokyklinio amžiaus, jaunuimui padės išmokti Lietuvos istoriją, atrasti jos žymiausias vietas, supažindins su jos garbiais žmonėmis. Šis žaidimas tinka ne tik jaunuimui, bet ir kiekvienam suaugusiam tinkamai praleisti laiką. Kaina \$12.95. Ekstra už persiuntimą, Illinois gyventojai pridėda 78 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society.
Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates \$40.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$38.00. Foreign countries \$40.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesunčiami, Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adresą, gavus iš jo mokesį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$40.00	\$22.00	\$15.00
Kanadoje U.S.A.	40.00	22.00	15.00
Užsienyje	40.00	22.00	15.00
Kitur	38.00	20.00	13.00
Savaltimis	25.00	15.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

• Redakcija straipsnius taisysovo nurodymais. Nesunaudojti straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

nam, nesinori jos padėti, kol neperskaityti jos iki galo.

Dr. Jakštas duoda labai gerą ir įdomią recenziją apie šią knygą. Jis sako: "Karvelio knygoje "Prekybininko keliu" puikiai vaizduojamas Lietuvos gyvenimas, tai yra tikrai geras įnašas į Lietuvos istoriją. Tai vienintelė tos arties knyga". Jis taip pat pabrėžė, kad Jonas Karvelis pasidarbavo Lietuva išleidamas tokią galybę knygų, gaidų ir plokštelių. Buvo įkurtos stipendijos Jono Karvelio prekybos namų vardu.

Dr. Jakštas dar sako, kad Karvelis iš mažos pradinės prekybos per trumpą laiką išvystė

galingą ir didžią prekybą Lietuvoje.

Jonas Karvelis buvo atsivežęs daugybę pavyzdžių jo išleisčių knygų ir plokštelių, kas pridedo prie LB Palm Beach apylinkės lietuvių metinio susirinkimo pajavairinimo.

Z. Strazdas

Advokatų Draugija VALDEMARAS BYLAITIS

IR VINCAS BRIZGYS Teisų daktarai

2455 W. 69th Street, Chicago, Ill. Visi tel. 778-8000

Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso ir buto: Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus treč. Sešt. 12 iki 4 val. popiet

Tel. Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

Lietuvio gydytojas
3925 West 59th Street
Val: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt. uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street

Val: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 1 v. p.p. Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-2919

DR. H. J. MEŠKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Val: pirm., antr., ketv., penkt. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

Tel. 282-4422, 272-5222, 282-6575

DR. ROMAS PETKUS

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofiso: 111 NO. WABASH AVE. 4200 NO. CENTRAL AVE. Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak. Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

DR. PETRAS ŽLOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7 šeštadieniais pagal susitarimą.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

Kazys Senikas geriasi Lietuvio sodybos Chicagoje papuošimais. Nuotr. M. Naglo

REIKIA DAR ŠIŲ KNYGŲ

Knygos reikšmės netenka aiškinti. Sovietai savo imperijai išlaikyti tą priemonę labai vykusiai naudojo. Savo propagandai pasaulį užvertia ir literatūra, ir makulatūra. Kyla klausimas, ar mes, kovoje už Lietuvos laisvę knyga naudojames pakankamai. Ir taip, ir ne. Mūsų knygų leidėjai — privatus asmenys, organizacijos ir veiksniai — leidžia pelno, neduodančias knygas, aukoja savo trusą ir pinigų. Vieni tų leidinių pateisina viltis daugiau, kiti mažiau. Knygų trūkumas skystis negalime. Galime tik pagedauti, kad būtų daugiau tokių leidinių, su kuriais galėtumėm išeiti į platesnį pasaulį, kad būtų tikrai reprezentaciniai leidiniai. Teisybė, turime nemažą nedidelių knygelių, kur veik viskas apie mus parašyta, bet tų knygelių likimas labai neilgas. Tokie mums knygelės kasdien mus užvertia paštas — rinkminės propagandos, draudimo kompanijų, kelionių reklamom. Tik retas kas jų neišmeta trumpai pažūrėjęs. Mums reikia pirmoji eilė tikrai reprezentacinio leidinio, kurio gavėjas norėtų nuolat prie jo grįžti ir gerėtis nori iliustracijomis, puikiu įrisimu, meniškumu apipavidaliniu. Vieni kitu klausimu jau turime panašesnių leidinių — Amerikos Lietuvių bibliotekos, pora dailinių knygų Encyclopaedia Lituanica, laukiame (ir nesulaukiame) Čiurlionio monografijos, tik vis dar neturime puošnaus leidinio apie Lietuvą.

Tokia knyga apie Lietuvą turėtų apimti visą, kas kiekvieną sudomintų. Spalvotomis iliustracijomis turėtų būti parodyti gražiausi mūsų gamtos kampeliai, vieno kito išskirtinio menininko reprodukcija, tautiniai drabužiai (tik ne dabartiniais laikais ok. Lietuvoje apvelkamos lietuvaitės vienoda rusų uniforma, vietoj individualių, originalių drabužių), lietuvių kryžiai, kaimo senoji ir miestų, miestelių bei dvarų architektūra ir kt. Knygos teksto neturėtų būti daug, bet pasakyta daug ir kas reikia. Nereikia užmiršti iškelti Lietuvos istorijos šviesiausių momentų ir kokių vaidmenį Europai suvaidino šie senoji tauta, kas būtų buvę net ir su mūsų kaimyne Lenkija, kuri mėgsta didžiulius ir puošius lietuviškom plunksnom. Juk nuo Jogailos iki Žygimanto Augusto, beveik du šimtus metų, Lenkija valdė jogailaičiai, tik tada ji iškilo. Ką lietuviai išsirinkdavo didžiuliu kunigaikščiu, tą lenkai savo karalium. Turime pagrindo ir daugiau kuo didžiulius iš praeities, pvz. Lietuvos statutu. Iki to laiko, XVI amžiaus, Europoje įstatymų kodifikavimas buvo nežinomas. Panašiai XVIII amžiuje Lietuva buvo pirmoji, kur švietimo darbas buvo pradėtas organizuoti valstybiniu mastu. Reikia iškelti ir priminti pasauliui, kodėl mūsų kraštas XX amžiuje kai kuriais atžvilgiais ir atsilieka. Juk 123 metus carai stengėsi, kaip ir dabar bolševikai, ištrinti mus iš žemėlapių. Kai Vakaruose prasidėjo išradimų amžius, mums buvo atimta net spauda. Reikia iškelti ir kokią nepaprastą pažangą padarė

Lietuva per labai trumpą 20 metų laikotarpį švietime, kultūroje, muzikoje, sporte, kokių pasiekė ūkinio laimėjimų ir pelnė laisvojo pasaulio pasitikėjimą. Labai tikėtų ir seniai mums reikia dar vieno panašaus, puošnaus leidinio — Vilniaus albumo. Kiek pavėlavome. Reikėjo jį išleisti, kai buvo minimas mūsų sostinės 650 metų jubiliejus. Anglų ir kitomis kalbomis prakalboje labai reikėtų atremti argumentus ne tik lenkų, bet ir gudų, kurie vis dar savinasi Vilnių. Reikėtų taip pat priminti pasauliui, kaip mūsų Vilniaus reto grožio bažnyčios dabar desakruotos. Tai parodytų okupantų barbariškumą.

Trečia knyga, kuri prašosi būti istorikų parašyta, turėtų būti mokslinė. Jos intencija — sugretinti dvi priešingybes: kaip lietuviai valdė slavų žemes, kaip jie elgėsi su jais, ir kaip rusai, carai ir bolševikai, elgiasi su lietuviais, kaip jie atsimoka. Istorinių veikalų turime daug. Daugiausia rašytų svetimųjų, kur mūsų praeitis tendencingai nušviesta jų naudai. Dabartiniai valdovai mūsų istoriją klastoja kaip niekas kitas iki šiol. Mūsų jaunieji istorikai turėtų susitarti, kas to darbo imtųsi. Mes per mažai iškeliam mūsų anų laikų valdovų nepaprastai humanišką elgesį su užkariautais ar prijungtais kraštais. Ar kas kaltino kada, kad lietuvių kunigaikščiai, išplėtę valstybę, ribas iki Juodosios jūros, būtų glausis skriaudę, juos žudę, trimė, atiminę jų turta, lietuvių, vertę į savo tikėjimą, užgniaužę kultūrinę laisvę, paverę vergais, kaip tai darė tuo metu kiti užkariautojai Afrikoje, Azijoje ar dar kitur? Vieni, ko iš jų, užkariautų slavų, buvo reikalaujama — didįjį kunigaikštį pripažinti savo valdovu ir prisidėti prie valstybės gynimo pinigais ir karais, kai valdovas to reikalavo. Taip tęsėsi juk ne metus ar dešimt, dabartinės Ukrainos plotai Lietuvai priklausė apie 250 metų, o Gudija 450 m. Nebuvo nei suklimų, nei skundų. Visai kas kita pasidarė, kai Ukrainą po Liublino unijos pradėjo administruoti lenkai, kai panorą ją sulenkinti ir paversti kataklais. Prasidėjo sukilimai (Bohdano Chmielnickio maištas). Net ir šiandien, kai sutinki jauną ukrainietį, kurio tėvai buvo inteligentai ir žinojo savo krašto istoriją, vaikams vis kaldavo į galvą: nebuvo nei prieš tai, nei po ramesnių, istorijoj geresnių laikų ukrainiečiams, kai tada, kai „jie buvo viena valstybė su Lietuva“.

Tokia studija anglų kalba galima būtų įdėti į kokią amerikietį istorijos žurnalą, o paskui, padarius atpaudą, ir plačiau ją paskleisti. Tai labai padėtų mūsų bylai, kalbėtų apie tradicinį lietuvių humaniškumą ir nepaprastą toleranciją kitaip galvojančiam. Būtų geras atsakymas ir tiems, kurie šiandien ieško nesamų kaltininkų ir bando lietuvių tautą kaltinti, diskredituoti, šmeižti pačius iškiliausius buvusius ar esamus veikėjus. Mūsų graži istorijos iškarpa gali daug padėti ir prabilti į pasaulio sąžinę. **čg.**

TVIRTOS VYTAUTO PILYS

Vytautas, žinomas to meto strategas, matyt, įvertino savo senelio parinktos vietos tinkamumą. Be minėtų gamtinių kliūčių prieigose prie kalno, be gero matomumo nuo viršukalnės, pagaliau be paties kalno pašlaitių statumo, leidžiančio gynyboms rintis akmenis ir rąstus, buvo dar viena strateginių atžvilgiu labai svarbi ypatybė — beveik pačioje kalno viršūnėje

tekėjusi, ir iki mūsų dienų tebesrovanti, gėlo vandens versmė. Turėdama pakankamai geriamo vandens, pilies igula galėjo išsilaikyti net ir prieš apsaugą. Štai kodėl Aukštųjų (Vilniaus) pilis nei Gedimino, nei Vytauto valdymo metu niekada nebuvo kryžiuočių paimta.

(iš Lietuvos pilyse)

Tautų apsisprendimo klausimas
Kongreso
komisijos raporte

DR. D. KRIVICKAS

Kongreso saugumo ir bendradarbiavimo Europoje komisijos raporte, paskelbtame š.m. rugpjūčio 1 d., bene pirmą kartą tautų apsisprendimo klausimas iškeltas ne tik kaip abstraktus Helsinkio baigiamojo akto principas, bet yra paillustruotas faktais, liečiančiais kovą už šio principo įgyvendinimą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, o taip pat Ukrainoje, Armėnijoje ir Gruzijoje. Tuo reikalu raporte skaitome tokius išvedžiojimus.

VIII principu signatarai įsipareigojo „gerbti tautų lygias teises, tautų teisę apsispręsti“ ir iš naujo patvirtino, kad „visos tautos visada turi teisę į pilną laisvę nustatyti, kada ir kaip jos nori, jų išorinį ir vidinį politinį statusą, be išorinio kišimosi ir siekti kaip jos nori politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio vystymosi“.

Nors Sovietų konstitucija patvirtina šį principą ir faktiškai suteikia kiekvienai 15 respublikų teisę laisvai atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos, tautų apsisprendimas praktikoje neegzistuoja. Nors invazija į Afganistaną yra naujausias pavyzdys, kad Sovietai nesilaiko VIII principo Baigiamojo akto, tačiau neteisėta inkorporacija į besitęsiantis Latvijos, Lietuvos ir Estijos Sovietų valdymas yra, tur būt, seniausias tautų apsisprendimo principo laužymas. JAV

vyriausybė laikosi nepripažinimo politikos, liečiančios Sovietų akciją prieš šias tris valstybes, ir komisija pritaria šiai laikysenai.

Yra naujų įrodymų, pasireišusių atsisaukimais, atvira laiškais ir neoficialiais dokumentais, kad viešojo nuomonės Pabaltijo valstybėse palaiko kovą už apsisprendimą ir nepriklausomybę. Mažiausiai šeši dokumentai už pabaltiečių apsisprendimą buvo išleisti nuo 1979 m. rugpjūčio m. Du dokumentai lietuvių Helsinkio grupės, vienas pasirašytas Lietuvių laisvės lygos, kitas Lietuvių kalbai ginti grupės. Taip pat viešai lietuvių ir estų nacionalistai ir bendradarbiai tarp trijų valstybių disidentų buvo išplėstas. Du bendri atsisaukimai, pasirašyti lietuvių ir estų žmogaus teisių aktyvistų, pasirodė 1979 m. ir 1980 m. Vienas dokumentas, pavadintas „Pabaltiečių sandora“, paskelbtas 1979 m. rugpjūčio 23 d. negarbingai Stalino-Hitlerio pakto sukakčiai atžymėti, buvo pasirašytas 48 pabaltiečių disidentų. Tą pačią dieną Andrei Sacharovas ir Maskvos Helsinkio grupės nariai išleido jį remiantį pareiškimą. Vėliau buvo pranešta, kad apie 30,000 lietuvių taip pat pasirašė Pabaltiečių sandorą.

Sovietų pareigūnai nešvelniai sutiko šiuos bandymus vykdyti apsisprendimo teise. Autoriai ir šiuos atsisaukimus pasirašiusieji nukentėjo nuo įvairių bausmių už jų aktyvumą. Daugelio namuose buvo padarytos kratos, konfiskuoti asmeniniai dokumentai, kai kurie buvo atleisti ar pažeminti darbe, daugelis buvo gresinami patraukimu atsakomybėn ar areštuoti. Tarp areštuotųjų ir dabar kalinamųjų yra estas Mart Niklūs ir Juri Kuuk ir lietuviai Antanas Terleckas, Julius Sasnauskas, Vladas Šakals, Arvydas Cechavičius ir Algirdas Statkevičius. Sakoma, kad du pastarieji laikomi psichiatrinėse ligoninėse ir kad Kuuk buvo pajungtas psichiatriniam tyrimams.

Apsisprendimo teisės paneigimas sudaro taip pat didelį rūpestį ir kitoms nacionalinėms ir etninėms grupėms. Ukrainiečiai, armėnai ir gruzinai yra tarpe tų, kuriems užkirstas kelias vykdyti jų politines teises, o taip pat siekti jų socialinio ir kultūrinio vystymosi.

Daugelio žmogaus teisių aktyvistų veikla Ukrainoje yra susijusi su tautinėmis teisėmis ir jas liečiančiomis represijomis. 1979 m. vasarą 18 Ukrainos politinių kalinių, jų tarpe 6 pirminiai Ukrainos Helsinkio grupės nariai,

JAV Valst. dep-to Pabaltiečių skyriaus vedėjas Thomas Longo (kairėje) ir su juo pokalbius vedė — JAV LB krašto valdybos pirmininkas Vytautas Kutkus, ryšininkas Washingtono Alg. Gureckas

Nuotr. K. Ambrozaičio

pasiuntę Jungtinėms Tautoms petiją, prašydami Visuotinio susirinkimo apsvaistyti Ukrainos politinį statusą. Daug vėliau, 1980 m. pradžioje, Ukrainos patriotinio fronto atsisaukimas buvo gautas vakaruose. Dokumente pasisakoma už tautinį referendumą dėl Ukrainos atskyrimo nuo Sovietų Sąjungos. Šis atsisaukimas nepasirašytas, kas rodo, kaip žiauriai Sovietų pareigūnai susidoroja su tautos apsisprendimo šalininkais.

Visa eilė areštų rodo tautinį įkarštį Armėnijoje. Du nariai tautinės vienybės partijos, kuri buvo įkurta 1966 m. ir kuri reikalavo Jungtinių Tautų referendumo Armėnijos apsisprendimui, būtent Aikaz Kachatryan ir Razmik Markosyan, buvo areštuoti atitinkamai 1979 m. gruodžio mėn. ir 1980 m. sausio mėn.

Taip skamba duomenys, suregistruoti kongreso komisijos raporte, apie pasireiškimus reikalavimų vykdyti tautų apsisprendimo teise.

Ta proga norėtume dar pridurti, kad, tur būt, tas pats aukščiau minėtas Ukrainos patriotinio judėjimo atsisaukimas buvo atspausdintas „Freedom House Journal“ ir jo ištraukos tilpo „Washington Post“ liepos 25 d., kurią čia pateikiame, papildydami ukrainiečių pareiškimus.

Mes, politinės priespaudos aukos Ukrainoje, kreipiamės į mūsų tautą ir į vyriausybės visų pasaulio kraštų ir į Jungtines Tautas, pranešdami mūsų norą atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos. Mes priversti daryti tai, nes oficiali Ukrainos valdžia, kuri yra ne kas kita, kaip okupacinė valdžia, niekuomet neįsileis to reikalavimo. Mes priversti daryti tai, nes kiekviena diena, kai Ukraina yra Sovietų Sąjungoje, veda į greitesnę

mūsų tautos mirtį...

Mes nelaužome valstybės konstitucijos, mes tik siekiame galimų priemonių išvengti mūsų dvasinio ir tautinio sunaikinimo ir kad pasiektume kilnią egzistenciją. Todėl yra reikalinga sujungti visas mūsų pastangas šiam reikalui, kad būtų praveistas referendumas atvirose demokratinėse sąlygose, kontroliuojant Jungtinių Tautų stebėtojų komisiją.

Laisvoji Ukraina garantuos visas teises visiems žmonėms, kurie gyvena jos teritorijoje, įskaitant rusus, lenkus, žydus, totorius, rumunus ir vengrus. Mes per daug gerai žinome, ką reikšia kolonijinis pavergimas. Ir todėl mes patvirtiname visiems žmonėms, gyvenantiems mūsų tėvyneje, kad bus suteiktos plačiausios politinės, ekonominės ir socialinės teisės.

Laisva Ukraina gali tapti tvirtove vakarams prieš komunistinę ekspansiją. Tai sudarytų sveikesnį politinį klimatą kaimyniniuose kraštuose ir vakarus nuo Ukrainos. Laisva Ukraina padėtų visoms tautom, sudarantioms Sovietų Sąjungą, pasiekti kilnios egzistencijos formą.

APIE BERNUS,
KURIE VAGIA

Jei kur nors bernai apylinkėje vogtų ir juos sugautų su įkalčiu, jei pavogtasis daiktas būtų vertas pusrublo grašių, toks turi būti nubaustas kaip vagis.

Jei pavogtasis daiktas nebūtų vertas pusrublo tai turi būti išskaitytas iš berno bandos nuostolis arba pavogtasis daiktas gražint, o vietoje atlyginimo — plakti botagu.

Jei pakartotinai vogtų, nors daiktas ir nebūtų vertas dešimties grašių, bet su įkalčiu pagautų, tai jau turi būti išduotas pakarti.

(Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos 1529 metų statutas)

— Douglai, vienas lietuvis pasižymėjo. Mums visiems lietuviams garbė, todėl ir geriam.

— Lietuva gut. Į sveikatą, — pasakė Douglas ir taip buvo baigtas šis laidrodis epizodas, įnešęs į šį antrą pasaulį pinigų, be kurių visi pasauliai yra liūdni ir vargani.

Papildymai

Vyrai atlieka didelių darbus, bet kiekviena kova, anot to išmintingo posakio, reikalauja aukų. O ir mūsų didžiuliuose Tamo laukuose reikalavo aukų taip pat. Išvedavo daktarus į ligonines ir nebeapsiveždavo atgal, o tai jau buvo tiesiog už širdies griebias gretų retėjimas. Ateidavo, kad ir nelabai reguliūs, bet šioke, tokie papildymai, kaip vokiečių frontui karo pabaigoje. Tai vieną žmona palikdavo, tai kitas šiaip padoriai išsiskirdavo, trečias našliu tapęs atvykdavo Tamui guostis. Kito dukė pabėgo su meksikonu, o trečias šiaip sau buvo, anot vieno, gyvenimu nusivilojęs.

Tai gi nusivylėliai, pasimetėliai ir šiaip jau visokie doro ar ne taip doro nusisteikimo šios ašarų pakalnės keleviai papildydavo mūsų lauką. Jeigu to nebūtų, tai sustotų visa pramonė, o antra, baras reikšminga paguodos įstaiga. Niekas valgydamas net ir labai patriotišką maistą, dešras ar kugelį nesigudė padavėjai, nekalbėjo apie savo sunkumus. O Tamui visi guodėsi, jis buvo tikras nuodėmklausys, guodėjas, išklauso tytojas ir patarėjas, visuose reikaluose rodąs nepaprastą kantrumą. Tai didelių pastangų reikalaujanti ir didelių privalumų turinti profesija.

Bet papildymų atvykdavo, nors ir ne gausiai ir iš kitų kraštų ir net iš tėvynės. Kai kas gal ir nebuvo tais papildymais labai sužavėtas, bet tai buvo faktas

ir nereikėjo, kad visi skubėtų į bažnyčias ar Vliko pirmininko paskaitų klausyti. Reikėjo žmonių ir antram pasauliui, ir reikia džiaugtis, kad jų atsiradavo. Jie mušėsi, kaip ir kiti, su nenugalimam šnapso diviziono, didvyriškai laikėsi ir krito.

Atplaukdavo laivais ir automašinom atvykdavo iš Kanados būvę žvejai ir fermeriai pamokyti ir nieko bendra su jokiais mokslais neturėję. Vieni stipriau, kiti ne taip kietai kovoje laikėsi, bet vienas vyras, nugalėjęs vandenynus ir atlaikęs visoki komunistišką šamarlaką, nepajėgė atlaikyti gražiai pavadintų amerikietiškos gamybos vertybių.

Per Italiją atvyko žvejas Bruno. Plaukė laivais per didžiulius pasaulio vandenius ir likimas lėmė, kad išmetė inkarą Tamo prieplaukoje. Sako, išlipęs iš laivo Indijoje ir pabėgęs, o kiti teigė, kad būsimasis kovojančiųjų su įvairiais skystais gretų papildytojas išėjo iš laivo ir paklydo. Ir, žinoma, kai žmogus nebegali susikalbėti, nėra didžiai paguodžiantis dalykas.

Bet beveik visuose kraštuose visi žino Ameriką. Jeigu kas jau kur bėgo, paklydo, buvo surastas jūroje ar šiaip kur pasaulio pakrastyje, tai būtinai jį gabeno į Ameriką arba bent jį jos ambasada, nebijodami daug apsirikti. Beveik šimtaprocentinis pasisekimas. Bėglys ar paklydėlis visai nesimūša, jei tu jį grįsi pro auksinius Amerikos vartus, kur paskui patenka į sieros rūkštį dvokiančią šapą ar į antrąjį panašų į Tamo, pasaulį.

Tai gi, sako, Bruno išėjo Bombėjų pasivaikščioti ir paklydo. O jis vyras mokėjo lietuviškai ir rusiškai, bet ką tie indai su savo karvėmis, jie tokios kalbos, kaip rusų, iš viso nebuvo girdėję, o taip pat net ir jiems giminingos lietuvių kalbos nebuvo pasiryžę suprasti.

(Bus daugiau)

ANTRAS
PASAULIS

ALOYZAS BARONAS

(Ištrauka iš to paties vardo humoristinio romano)

29
O dar vėliau stotis sumažino etatus ir taip viskas sumažėjo beveik ligi nulio. Net gaila, o stotis turėjo didelę reikšmę lietuvių gyvenime, tai pajuto net ir Tamo įstaiga.

— Tai matai, iš kur tie laikrodžiai, — pasakė sulopyta nosimi vachmistras, pajutęs neabejotiną užuojautą sąžiningiausiame stoties policininkui.

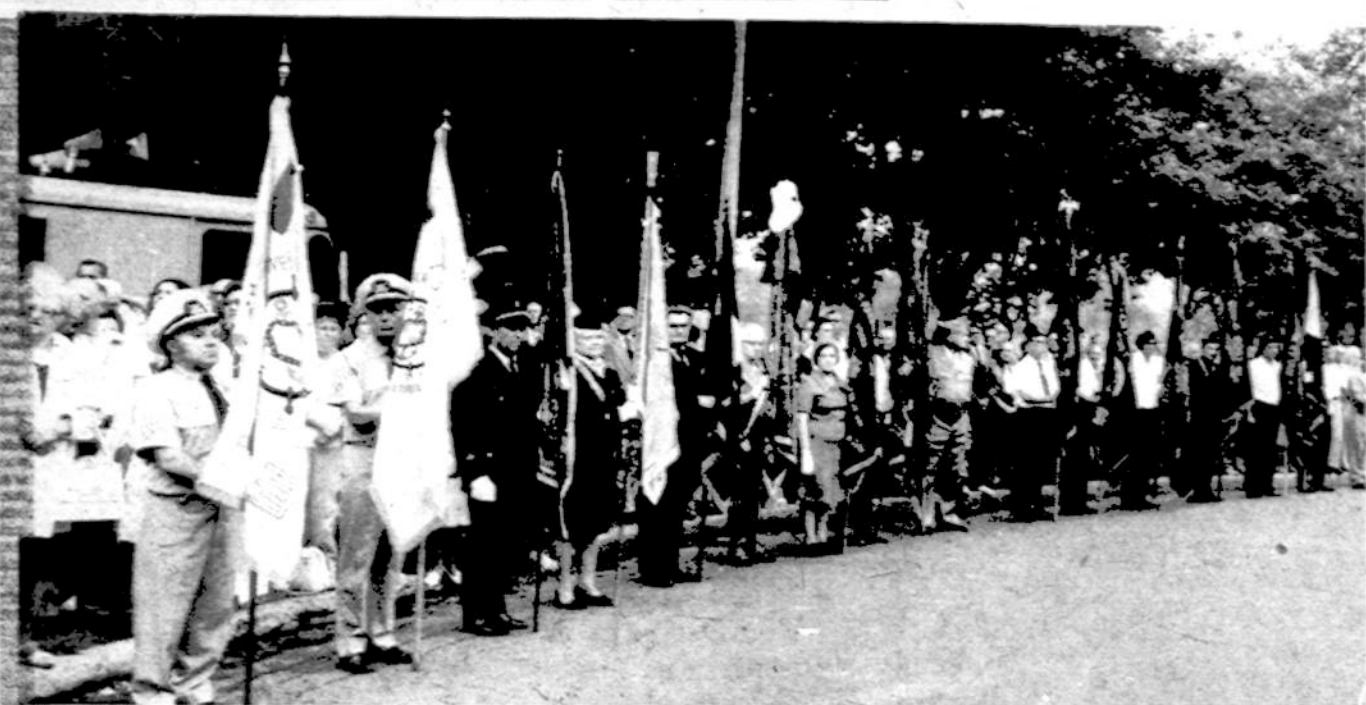
Bet kiti grynė lietuvių garbę:

— O ar tau gaila? Biznis yra biznis, — paaiškino Šniras.

— Jei ne tu, Stauski, tai ir paliokė nebūtų taip greit mirusi, — apgailestavo profesionalas kareivis, — per daug tais laikrodiniais pinigais vaishinai.

— Nesvarbu, viskas praėjo, tai dabar išgerkim už visą tai, kas dar iš to biznio liko, — padėjo ant baro penkinė Stauskis, — visiems ir Douglui.

Vargšas Douglas nieko nesuprato, kas buvo kalbama, tai Garmus jam padavė laikraštį. Bet Douglas nebuvo didelis spaudos mėgėjas, o kartimui buvo tamsoka, tai ne pajėgė perskaityti be akinų, kurie sudažyti gulėjo po jo paties lova, kaip nereikalingas civilizacijos priedas. Kad Douglui nereiktų rūpintis už ką čia geriama ir kas buvo kalbama, senas kareivis paaiškino:

Organizacijų vėliavos Dariaus — Gėrenio žygio minėjimo metu prie didvyrių paminklo Marquette Parke, Chicagoje
Nuotr. P. Malėšas

KRAŠTO SAUGUMAS IR KARIUOMENĖ

PR. RAZMINAS

Karo mokslas yra mokymas nugalėti priešą, pačiam nenukenčiant arba mažiausiai nuostolių patiriant.

Konstitucija yra valstybinio gyvenimo griaučiai. Jos kūrėjai negalvojo, kad kada nors atsirastų piliečių, kurie išdrįstų ją piktnaudoti savo nešvariems interesams. Tačiau šiuo metu ta neigiamybė ryškiai pastebima, kai svetimų įtaigojami mėgina remtis ja savo nelojalumui gyvenamam kraštui pateisinti. Naisių „kablukų“ nesunku rasti. Jauni rėksniai neatstovauja krašto laisvės, kaip jos neatstovauja ir tie, kurie degina miestus, plėšia ir naikina visuomenės turta.

Valstybės saugumas silpnėja, kai silpnėja krašto jėgos. O jos silpnėja, kai gynybos sektoriuose ir aplamai krašto viduje atsiranda per didelės procentas tokių, kurie krašto saugumui ir jo laisvei visai nesuinteresuoti arba net veikia prieš šalies laisvę.

Ne konstitucijos išgelbsti valstybes nuo pražūties, bet visų piliečių aukšta moralė ir nesavanaudiškos laisvės meilė. Valstybei reikalinga, kad jos piliečiai už jos laisvę kovotų, o jei reikia, už ją ir mirtį. Bet ir visokiomis gerbybėmis pertekusioji šaly yra piliečių (ir nepiliečių), kurie yra pasiryžę tarnauti valstybės priešui, o ne savo kraštui. Tokie sugeba remtis ir pačia konstitucija, iškreipdami jos mintį savo ir valstybės priešui naudai. Kadangi ir pačios konstitucijos yra netobulų žmonių kūriniai (tuo pačiu ir jos netobulos), tai „kablukų“ visur ir visados nesunku rasti, kad savo išdavišką elgseną būtų galima pateisinti. Tai lengva padaryti tiems, kurių dvasia dezorganizuota, iškrypusi, tik gyvenimo malonumais užgožta. Lojalūs krašto piliečiai kartais šiurpas nukrato dėl tų negerovių.

Jaunų vyrų registracija ir įskaitymas tarnauti krašto laisvei ir saugumui yra būtinybė. Bet atsiranda jaunuolių (kai kur net 30 proc.), kurie nusigręžia nuo valstybės saugumo reikalų ir išdrįsta nesiregistruoti neva dėl diskriminacijos. Girdi, kodėl moterys neregistruojamos? Tai esąs valstybės saugumo reikalų išdavimas. Piliečiai klausosi, stebi ir nerimauja, matydami, prie ko prieita šioj neribotų laisvių ir gerovės šaly. O kam nežinoma, kad už to viso slepiasi šlykšti laisvė ir laisvą žmogų žudanti ranka, kuri nežino jokio pasigailėjimo ribų visame pasaulyje?

Kyla klausimas, ar valstybė sukurta labiau saugoti teises tų piliečių, kurie tarnauja šios valstybės pavojingam išoriniam priešui, ar tiems, kurie nuosėdžiai tarnauja krašto gerovei? Ar mokesčių mokėtojų pinigai turėtų būti skiriami apginti aną elementą? Ar kiekvienas pilietis gali pakreipti konstitucijos mintį, kaip jam patinka ir tą savo sprendimą kitiems užkrauti? Kaip suderinti valstybės šventę su begalo triukšmingų raketų šaudymu, važduojančių laisvės kovas, su spiegančiais balsais jaunų vy-

rų ir moterų, kurie degina koralus, įsakančias registracijas? Kažkoks begalinis nuo laisvės supratimo atitrūkęs košmaras. Už ką mirė šios garbingos šalies laisvės kovotojai? Tokios demonstracijos yra pasijuokimas iš pačios laisvės. Tokios demonstracijos yra niekingos, o patys demonstrantai nėra verti laisvės. Ar ne nuvokiama, kad tai pranašauja vergiją? Šie jaunuoliai yra labai toli nuo valstybinio gyvenimo ir laisvės. Juk priešas jau ne prie vartų, bet pačioj valstybėj lizdą susisukęs.

Ne paslaptis, kad ne visi su noru eina tarnauti į kariuomenę, bet visų ir nusikalstamo triukšmo kelimas jau yra retas atsitikimas. Tarnavimas kariuomenėje yra nereikalingas laiko galėjimas, kad ir neilgame žmogaus gyvenime.

Kaip mūsų senojos tėvynėje, taip ir šia kariuomenė yra ta, kur valstybės mokykla. Daug išmokdavo jaunuolis Lietuvoje, o čia įsigyta net specialybė, kurios lengvai pritaikomos ir civiliniame gyvenime. Būtų ideali savanoriška kariuomenė, jei jaunuoliai, kuris į ją ateitų, būtų aukštesnio moralinio lygmenio, geranorio mokslo išsilavinimo, gerbią tautos ar valstybės laisvę ir turį kitus gero kario ypatumus. Tada ir valstybė tokiame kariui būtų dosnė. Turimi čia galvoje ir karininkai, jaunesniuosius ir vyresniuosius kariuomenės vadus, visą kariuomenę.

Kario gyvenimas nėra lengvas, bet atliekama pareiga yra labai kilni. Pasitaikomas grubumas nėra išvengiamas, bet auklėjimas kario charakterį apšlifuoja, suteikdamas jam tam tikro orumo ir pagarbos.

LŪKESČIŲ METAI

Kai žvelgi į mūsų tautos praeitį, tai prieš akis atsistoja begalės istorinių laikotarpių, kurie byloja, jog mūsų tautos kelias buvo daugiau klotos tragiškais ir skaudžiais išgyvenimais, po kuriuos tik retkarčiais ilgų amžių grandinėje išstovėdavo giedresnės prošvaitės. O kai imi gilintis į Vytauto Didžiojo politinius siekimus ir išgyvenimus, tai ryškiai atsispindi lietuvių tautos sunkūs kovos kelias.

Lietuva Vytauto laikais buvo garsi ir stipri valstybė. Vytautas anais laikais savo kariniais ir politiniais sugebėjimais buvo žymiausias Europos vyrų. Jam mirus, bajorams nusigręžus nuo lietuviškųjų reikalų ir susibūti liuvus su Lenkijos bajorijai; Lietuvos reikalai ėmė silpnėti. Tasai silonėjimas baigėsi Lietuvos padalinimu ir caristine okupacija. Svetimųjų rankų paruoštas padalinimas, vergija, be pasigailėjimo naikino Lietuvos ekonominį, kultūrinį ir visuomeninį darbą.

Po ilgų caristinės priespaudos metų pavergtoje mūsų tautoje brenė išsilaisvinimo mintis, kurią kėlė tuo metu lietuvių buv-

sios negausios šviesuomenės pajėgos. Lietuviškoji spauda buvo uždrausta, tačiau didelėmis pasiryžėlių pastangomis ją spausdino užsienyje ir iš ten gabenoma pavergtu Lietuvon, kur jo ugdė laisvės mintį.

Nors ir žiauriai caro pekaliai persekiojo knygnešius, bet vis tiek jie negalėjo palaužti mūsų tautos ryžtingo atsparumo pasipriešinimo, turėti savąją kalbą, rašyti ir šviesimą. Daug lietuvių nukentėjo be gimosios kalbos, lietuviško rašto, daug knygnešių buvo išsiųsta į Sibirą, kur ilgus metus juos pudė kalėjimuose ir daugelis kalinamų mirė kankinimo mirtimis.

Knygnešių kova ir aukos nebuvo veltui. Pirmojo pasaulinio karo metu lietuvių tautoje buvo pribrendusi ryžtinga mintis, radosi savanoriai, kurie ėmėsi ginti, kad Lietuva būtų laisva. Ne gausiomis jėgomis ir sunkiomis sąlygomis buvo nugalėti visi sunkumai. Ant karo griuvėsių sukurėme Lietuvos nepriklausomybę ir per 22 metus pasiekėm daugelį sričių gan aukštą lygį. O visa tai buvo pasiekta savomis jėgomis, sutelktu vieningu darbu.

Tačiau Lietuvos nepriklausomą gyvenimą nutraukė bolševikų okupantų jėga ir žiaurus teroras, kuris nūdien net grąšina viso pasaulio laisvei. Lietuva bolševikų jėgai negalėjo pasipriešinti, buvo persipina. Liko vienintelis ginklas — dvasinis pasipriešinimas. Tasai pasipriešinimas vyksta be pertraukos Lietuvoje. Lietuvių tautos vaikai, kurie tik nepalaužė okupantų, susilaukė tragiško likimo — mirtino sunaikinimo, į Sibirą tremimo ir kalėjimuose pūdymo...

Mes, pasitraukdami nuo bolševikų teroro, pasirinkome benamiskumą ir išsiskirstėme po platųjį pasaulį, palikę savo tėviškes žydindius laukus, ošančius miškus, gimtuosius namus ir arti-

muosius; pradėjome tremties gyvenimą Vokietijos griuvėsiuose. Daugelis tikėjome, kad po karo vėl galėsime grįžti į savo mielą tėvynę — Lietuvą. Tačiau buvo tik beviltiškos svajonės...

Pasaulis pasidalino į dvi priešingas puses. Vt, jau praslinko tų lūkesčių 36 metai, per kuriuos išsiskirstė į kelis pasaulio kontinentus. Šis laikotarpis yra tragiškas lietuvių tautos kovos laikotarpis. Mūsų tauta neuilstamai vedė ir dabar tebeveda žūtibūtinę kovą dėl savo egzistencijos ir laisvės. Likusieji tėvynėje ekonomiškai suvargo, sukurdo ir nemato savo gyvenime geresnio pragiedrulio, bet vis vien jie tiki Lietuvos prisikėlimu.

Radio bangos juos ir už geležinės sienos pasiekia su raminančiomis žiniomis, kad laisvas pasaulis intensyviai ruošiasi pasipriešinti bolševizmo jėgai, kuri klastingai pavergė Lietuvą ir kuri tapo visos žmonijos grėsme.

Bolševikai mūsų tėvynėje kankinimais, trėmimais nori palaužti tautos pasipriešinimą. Ir jeigu jie tenai būtų paklusnūs bolševikų komunistų vergijai, jie nebūtų taip kalinami kalėjimuose ir tremiami į Sibiro vergų stovyklas. Didvyriški partizanų žygiai byloja, su koku nepaprastu ryžtu, karžygiškumu ir drąsumu jie priešinosi bolševikiniam teroriui.

Partizanų kovos ir visos mūsų tautos lūkesčių lūkesčiai dar labiau mus įgalina susimąstyti ir dar giliau sąmonintis dėl Lietuvos laisvės.

J. Miškis

ŠACHMATAI

— Pasaulio kandidatų pusbaigimėse, kurios vyksta Buenos Aires mieste tarp V. Korčno (Sov.) ir L. Polugaevskio (Sov.), po septynių lygiųjų milžiniška aštuntoji (95 ėjimai) baigėsi Korčnojaus laimėjimu; devintoji vėl su žaista lygiomis. Mačą veda Korčnojus santykiu 5-4. Beliko trys partijos. Korčno jui užtektų užbaigti jas lygiomis, ir jis būtų šio mačo laimėtojas. Kitos pusbaigimės vyksta Avano Terme, Italijoje, kuriose vokiečių Robert Huebner rungtis prieš vengrą Lajos Portischą. Trys pirmosios partijos su žaistos lygiomis.

— Pan Amerikos tarpkolėgine rungiasi 14 stiprių komandų, kurių vidurkis „Rating“ yra daugiau kaip 2200, tačiau šias pirmenybes laimėjo Floridos universitetas (3 ekspertai ir vie nas „A“ kl. žaidikas).

— John Curdo, Mass., laimėjo Downeast Open turnyrą Maine valstijoje, surinkęs 4½-½ tš., priešaky Hal Terrie, N. H. ir Joe Richards, Mass.

Kazys Merkis

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

Ant Sheridan Road

CONDO — NO MONEY DOWN
2 miegamai, vonia. Visi dideli kambarai.
12-me aukšte. Prie ežero — puikus vaizdas. Gera proga jaunai porai.

— o —
Taip pat parduodamas „Studio apartment“. Visi dideli kambarai. Savininkas Vacys
Skambinti 769-6259 arba 436-9667

Marquette Parke — 2638 W. Lithuanian Plaza Court parduodamas namas su taverna. 5 kamb. butas. Įrengtas beismantas. Apsauga nuo potvynio. 2 maš. garažas. Daug kitų patogumų. Nenorint tavernos biznio, tinka kitam bizniui.
Skambinti — 776-4956

Marquette Parke — Mūrinis. 3 butai ir bižnui ar ofisui patalpa. Tik \$53,500.
Mūrinis. — 1½ aukšto. 6 ir 4 kamb. \$45,000.
Mūrinis — 6 butų. Labai geras investavimui. \$69,000.
Medinis — 1½ aukšto. 5 ir 3½ kamb. 2 auto garažas. Tik \$29,000.

VAINA REALTY—925-6565

MISCELLANEOUS

1; Įvairių prekių pasirinkimas nebrangiai iš mūsų sandėlio.
COSMOS PARCELS EXPRESS
2501 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Telef. — 925-2737
Vytautas Valentinas

10% — 20% — 30% pigiau mokėsite apdraudę nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

Telef. — GA 4-8654
3208½ West 95th Street

PACKAGE EXPRESS AGENCY

MARIJA NORDEIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Labai patoguojamas geros rūšies prekės. Maistas iš Europos sandėlių.
3608 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629
TEL. WA 5-2187

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai.
Pardavimas ir Taisyimas.

MIGLINAS TV

2346 W. 69 St., tel. 776-1486

VIZITINIŲ KORTELIŲ REIKALU

Vizitinių kortelių naudojimas yra gražus paprotys. Biznieriui jas plačiai naudoja. Bet tinka ir visų luomų atstovams turėti gražias vizitines kortelės.

Kreipkitės į „Draugo“ administraciją visais panašiais reikalais.

DRAUGAS,
4545 W. 63rd St.,
Chicago, Ill. 60629

M. A. ŠIMKUS

INCOME TAX SERVICE
NOTARY PUBLIC
4259 So. Maplewood, tel. 254-7450

Taip pat daromi VERTIMAI, GIMINIŲ ĮKVIETIMAI, pildomi PILIETYS PRAŠYMAI ir kitokie blankai.

PLUMBING

Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir patalymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos ir kt. plytelės. Glass blocks. Sinkas vamzdžiai išvalomi elektra. Į automatą gali kalbėti lietuviškai palikt pavarę ir telefoną.

SERAPINAS — 636-2960

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus
NEDZINSKAS, 4050 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632, tel. 927-5998

REAL ESTATE

ORLAND PARKE parduodamas kampinis namas ant pusę akro sklypo. Gazu apšild. 2 maš. garažas. Vaismedžiai. Skambinti 448-8061

Lietuviškas restoranas su namu ir įrengimais Marquette Parko rajone. Labai geras biznis. Lengvos pirkimo sąlygos.

2 butai — medinis. 68 ir Maplewood. Labai tinka giminingoms šeimoms.
Mūrinis bungalow Brighton Parke. 15 metų. Dėl ligos reikia skubiai parduoti. Geras pirkiny.

ŠIMAITIS REALTY

Insurance — Income Tax
Notary Public
2951 W. 63rd Street
Tel. 436-7878 ar 839-5568

We'll help you make the right move.

JEI GALVOJATE

PIRKTI AR PARDUOTI

Kreipkitės į

BUDRAITIS REALTY CO.

6600 S. Pulaski Road
Tel. — 767-0600

Independently owned and operated

BUTŲ NUOMAVIMAS

Namų pirkimas — Pardavimas

Draudimai — Valdymas

INCOME TAX

Notariatas — Vertimai

BELL REALTORS

J. BACEVIČIUS

6529 S. Kedzie Av. — 778-2233

DEMESIO

A. VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkraustymas

Įvairių atstumų

Tel. 376-1882 arba 376-5996

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

Tel. — WA 5-8063

VALOME

Plauname ir valkvojame visų rūšių grindis.

BUBNYS — Tel. RE 7-5168

KILIMUS IR BALDUS

Novelės. 124 pusl. Išleido ATEITIS

1979 m. Spaudė LE spaustuė.

Kaina su persiuntimu \$6.85

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,

Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar pridėda 36 ct. valstijos mokesčio.

MUZIKA ĮŽENGIANTI Į NEREGETUS MIESTUS

Algirdas Landsbergis

Novelės. 124 pusl. Išleido ATEITIS

1979 m. Spaudė LE spaustuė.

Kaina su persiuntimu \$6.85

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,

Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar pridėda 36 ct. valstijos mokesčio.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGAS

nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbtų kalbos yra visiems prieinama.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

NEDZINSKAS, 4050 Archer Ave.

Chicago, Ill. 60632, tel. 927-5998

VYKAI IR MOTERYS

COOK

Part time cook needed.
3 Days a Week. Rotating Schedule
Hours 1:30 to 8:30 PM.
Lake Forest location.
TEL. — 234-6390

HELP WANTED — VYKAI

SALESMEN

TO SELL NEW & USED CARS
High paying job. Salary and commission. Must speak English. No experience necessary. Selling experience helpful. Will train right applicant.

JOE PERILLO PONTIAC

1111 W. Diversey

Tel. 528-1111

HELP WANTED — MOTERYS

FULL TIME — AM/PM WAITRESSES

LUM RESTAURANT

6701 W. Touhy, Niles, Illinois

TEL. — 647-4261

An Equal Opportunity Employer M/F

Full and Part Time Openings at

CINDY'S RESTAURANT

No experience necessary. Apply In Person at

CINDY'S

801 N. Route 83, Bensenville, Ill.

ISIGYKITE DABAR

LIETUVOS MENAS IR KITKAS

"Draugo"

Dienraščio "Draugo" administracijoje galima pasirinkti įvairių liaudies meno darbų: medžio, keramikos, drobės, taip pat gražiai papuoštų lėlių.

Apsilankykite į "Draugo" administraciją ir pasižiūrėkite. Gal rasite kai ką padovanoti savo giminėms ar draugams.

"Draugo" adresas: 4545 West

63rd St., Chicago, Ill. 60629.

AUŠRA

(Nr. 11) 51-15/55/

LIETUVA

1978 m. gegužės ir

1979 m. vasario

Redagavo ir vardų rodyklę sudarė Jonas Dainauskas. Išleido Akademine Skautijos Leidykla

Chicagoje 1980 m. 280 pusl. Kaina su persiuntimu \$5.85.

Užsakymus siųsti DRAUGO adresu.

Illinois gyventojai dar pridėda 30 ct. valstijos mokesčio.

JONAS PUZINAS

PETRAS AVIZONIS

Profesorius medicinos daktaras

(1875 - 1939)

Jo visuomeninė, kultūrinė ir mokslinė veikla

Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla 1979. Spaudė M. Morkūno spaustuė. Didelio formato, 220 pusl., kieti viršeliai. Kaina su persiuntimu \$12.85. Illinois gyventojai dar pridėda 72 ct. valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,

Chicago, IL 60629

Saulius mieldžiai DMNP parapijos bažnyčioje, Clevelande, Kultūrinio savaitgalio metu

Nuotr. P. Malėtos

MOKYTOJŲ MOKYTOJA

Mokyt. Marijai Geigaitė - Giedraitienė mirus

Mokytojai, kurie pašvenčia savo gyvenimą jaunimo auklėjimui, mokymui, nedaug kreipia dėmesio į mokinių pasakymus, kad jis yra geras ar blogas mokytojas, nes tai būna daugiausia dienų nuotaikų pareiškimas. Mokytojo tikrasis džiaugsmas yra kai jis pats mato savo darbo pasekmes, kai atgarsiai apie jo darbą ateina po ilgesnių metų pertraukos.

A. a. mokyt. Marija Geigaitė-Giedraitienė ir buvo viena iš žymių mokytojų, kuri ir šiandien yra minima savo buvusių mokinių, nes ji anot jų daug dėmesio kreipė į jauno žmogaus auklėjimą, išgyvendama ir suprasdama jo dvasinę būseną. Daug mergaičių, jos auklėtinių, išėjo į Panevėžio mergaičių seminariją, susižavėjusios savo mylima mokytoja, pasiryžusios sekti jos pėdomis. Kitos rinkosi į savo gyvenimo kelrodžių. Todėl jos mokiniai, pasirinkę mokytojo darbą, ją vadino mūsų mokytojų mokytoja. Viena jos buvusių mokinių prisimena, kokių neįsilaikė dildomų išpučių, kai 11 metų mergaitė, paliko gūvisi gimnazijos direktorė Giedraitienė. Ji, kaip ir kiti mokiniai, susižavėjo jos išvaizda, kuri spindėjo lietuvišku aristokratiškumu, kilnumu. Tiesiog grakščiu judesiu, gražiu veido bruožu, švelni. Mokiniai pamils ta ją iš karto ir susidomi jos pamokymais.

Mokyt. Marija Giedraitienė savo darbą mylėjo ir jis nesibaigė, davė su mokyklos skambučių, davė valandomis. Būdama gimnazijos vicedirektorė, mergaičių gimnazijos ilgametė direktorė, ad ministraciniams darbais skirdavo vėlybas vakaro valandas, kad galėtų daugiau laiko paskirti jaunimo auklėjimui. Jei jos visuomeninis darbas žybojo deimantukais jaunystės dienomis, besimokant Šiaulių gimnazijoje bei Petrapilio universitete, mokytojaudama ji visą savo energiją skyrė jaunimo auklėjimui, mokymui. Ji daug laiko skyrė taip pat palaikydama artimus ryšius su mokiniams už mokyklos sienų, taip pat su mokinių tėvais. Pažindama geriau vaikus ir jų tėvus, ji galėjo lengviau įsiviešinti į jaunųjų aplinką, kad galėtų jam duoti tai, ko namuo-

se negaudavo ar paveikdama tėvus vaikų auklėjime reikiama kryptimi. Dėl to ją gėrbė ir mylėjo mokiniai, o taip pat ir jų tėvai. Su meile žiburiuėjo į mokinių klase, su juo ejo ir į tėvų namus.

Jaunutė 23 metų, tik baigusi Petrapilio universitetą, kur studijavo pedagogiką ir istoriją, ji apvaikavo jaunystės dienų visuomeninį darbą Panevėžyje, kur padedant klebonui J. Stakauskui, K. Bizauskui ir kitiems, suorganizavo vidurinę mokyklą, buvo jos direktorė. Jos didelio sumanumo ir energijos dėka, po metų toje mokykloje buvo įvesta dėstymo lietuvių kalba ir Lietuvos istorija. Menkose patalpose buvusi mokykla augo, plėtėsi ir tapo Saulės gimnazija.

Namuose palikusi šeimos gyvenimą su visais džiaugsmiais bei kitais išgyvenimais, atėjusi į mokyklą ji švietė šypsniu, skleidama meilės spindulius mokiniams ir mokytojams. Gimnazijos bendradarbiais ji nebuvo vien administracinio autoriteto bei raišės žmogus, bet miela, maloni kolegė, patarėja. Švietimo vadovybės pedagoginį darbą labai vertino ir ji buvo ilgametė žymių Panevėžio bei Šiaulių mergaičių gimnazijų direktorė. Savo pedagoginį patyrimą ji taip pat skleidė plunksnos darbais, rašydama jaunimo auklėjimo, mokyklos klausimais mokytojams skirtame žurnale Lietuvos mokykloje ir Ateityje. Mokytojaujusi per 40 metų, ji auklėjo, mokė tūkstančius jaunuolių, berniukų ir mergaičių. Jai mirus Lietuvoje, vieni nešė geles meilės ir dėkingumo ženkla paspuošus, kiti pynė gėlių vainikus gražiausiais prisiminimais, nuoširdžiausiu dėkingumu už turėtą laimę būti jos mokiniu. Jos ilgų metų pedagoginį darbą apvainikuoja jos buvusių mokinių malonūs prisiminimai, kad jos dėka gyvenimas pakrypo šviesio mis žvaigždėmis nuklotu keliu. Už jos sielą šv. Mišios bus atšaujamos rugpjūčio 23 d. 9 val. ryte, šeštadienį. Tėvų jėgų

A. + A. ANNA KAVALIUSKAS

Gyv. 4342 So. Rockwell St., Chicago, Illinois.

Mirė rugp. 18, 1980 m., 12:30 v. ryto, sulaukus 58 m. Gimė Vokietijoje. Amerikoje išgyveno 25 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime vyras Leonas, dukterė Rita, žentas Peter, 3 anūkės: Mayra, Haidi ir Utė, bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Oswieja kopl., 4256 S. Mozart St. Lankymo valandos nuo 2 iki 10 val. vakaro.

Laidotuvės įvyks trečiad., rugp. 20 d. Iš kopl. 1 val. popiet bus nulydėta į Peace Lutheran bažnyčią, 43-čia ir California Ave., kurioje įvyks ged. pamaldos. Po pamaldų bus nulydėta į kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdę: Vyras, dukterė, žentas ir anūkės.

Autoriai pateikia pačių komunistų pripažinimą, kad Čekoslovakijos didysis valstybinis kas Jan Masaryk buvo komunistų nužudytas.

Veikale pateikiama gausiai įdomių faktų apie Archimedą, Atilą, Bachą, Baudelaire, Beethovoną, šv. Bernadetą, Camus, Caruso, Kotriną Didžiąją, Čaučer, Čechovą, Edisoną, Einsteina, Gogolį ir daugybę kitų istorinių asmenybių. Knyga skaityma lengvai, pagauna dėmesį.

J. Pr.

BARAVYKAI — SKANESTAS

Baravykas (Boletus edulis), plačiai paplitęs ir žmonių mėgiamas.

Baravykinių grybų šeimai priklauso trylikos genčių ir 80 rūšių, paplitusių visame pasaulyje. Tai labai vertingi grybai. Truputį nuodingu laikomas tik šėtonbaravykis, taip pat nevalgomas aitrusis baravykas. Šiaip jau baravykiniai grybai daugiausia visų pripažintas skanestas. Itin vertinamas tikrinis baravykas, kuris be galo skanus šviežiai keptas ar virtas, marinuotas ar sūdytas, o džiovintas išlaiko savo nepaprastai malonų ir stiprų aromatą, šventiškai paskanina bet kurį valgį. Pažymėtina, kad baravykynais Lietuvoje pasižymi džiūkų žemė, ypač Marcinkonių, Musteikos, Varėnos, Merkinės ir Perlojos apylinkių miškuose. Tenyksiškai gyventojai, sakdami "grybas", kalba apie baravyką, kitus grybus jie vadina įprastiniais vardais, tuo lyg sumenkindami jų reikšmę.

Mšk.

— Ir turtingiausias yra vargšas, jei jis neturi meilės knygai.

Tomas Akvinietis

AUTO CLEANING SERVICE. Automobilai valomi iš vidaus ir iš lauko. Jūsų automobilis atrodys, vėl kaip naujas. Atvykite į A-1 Auto Service, 5820 S. Damen arba skambinkit Tel. 476-4069

A. + A. KAZYS GRINA

Gyveno Elmhurst, Illinois. Anksčiau gyveno Chicago, Illinois. Mirė rugpjūčio 18 d., 1980 m., sulaukęs 73 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje, Vabalninkuose. Amerikoje išgyveno 30 metų. Pasiliko dideliame nuliūdime 2 sūnus: Antanas, marti Rita, ir Juozas, marti Aldona su šeimomis.

Kūnas pašarvotas Mažeikos-Evans koplyčioje, 6845 So. Western Avenue. Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugpjūčio 21 dieną. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į šventiausios Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į šv. Kazimiero kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: Sūnūs ir martios.

Laid. direkt. Jonas Evans Jr. ir Stasys Evans, Tel. 737-8600.

Mielam draugui

A. + A. agr. JURGIUI BAUBLIUI

netikėtai mirus, skausmo prislėgtai žmonai ELENAI, dukrai RUTAI su VYRU, BROLIAMS ir BROLIENĖMS su šeimomis ir kitiems giminėms reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Elena ir Antanas Rašytiniai
Ada ir Česlovas Staniuliai
Stasė ir Antanas Zaporackai
Elena ir Alfonsas Juškai

A. + A.

Gražinai - Sofijai Dauksienei mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą jos vyrui STASIUI, dukrai DITAI ir vyriui, sūnui SAULIUI ir šeimai, sesutei DANUTEI SMILGEVIČIENEI ir šeimai ir visiems giminėms.

Filliae Samogitiae Korporantės Los Angeles

Mirus dipl. miškininkui, Tauragės miškų urėdui

A. + A. IGNIUI UŽGIRIUI,

buv. mano viršininkui, noriu savo gilia užuojautą pareikšti žmonai MORTAI ir jo vaikams: BIRUTELEI, OTILIJAI, VYTULIUI, SĄRŪNUI, EGIDLIUI ir jų šeimoms.

ONA LIEKYTĖ-DEVEIKIENE

Los Angeles, Calif.

A. + A. VINCUI STROLIUI mirus,

didelio liūdesio valandoje, jo dukrai, mielai bendradarbei, LB Grand Rapids Apylinkės valdybos narei NIJOLAI BANIUKAITIENEI, jos šeimai, motinai ir broliams reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

LB Grand Rapids Apylinkės Valdyba

V. Jonaitis, J. Jonušienė

B. Kušlikis, J. Ugianskis

A. + A. VINCUI STROLIUI mirus,

jo žmonai STASEI, dukterij NIJOLAI BANIUKAITIENEI, sūnus RIMANTĄ ir SĄRŪNĄ, žentą VYTAUTĄ, marčią ALICE, anūkus ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

JONAIČIŲ SEIMA

Grand Rapids, Michigan

DRAUGAS, antradienis, 1980 m. rugpjūčio mėn. 19 d.

5

A. + A. ANTANAS TUMOSA

Gyveno Cicero, Illinois.

Mirė rugpjūčio 16 d., 1980 m., 7:05 val. ryto, sulaukęs. Gimė Lietuvoje, Marijampolyje.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Ema, posūnis Ervinas Hermanas, podukra Mėta Burbienė, žentas Romas, 2 anūkai: Ričardas Burba ir Michael Hercmanas, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Vasaitis-Butkus koplyčioje, 1446 So. 50th Avenue, Cicero, Illinois.

Laidotuvės įvyks antradienį, rugpjūčio 19 dieną. Iš koplyčios 8:30 v. ryto bus atlydėtas į šv. Antano parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: Žmona, posūnis, podukra, žentas ir anūkal.

Laidotuvių direkt. Vasaitis-Butkus — Telef. OL 2-1003.

E U D E I K I S

Laidotuvių Direktorai

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.

Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.

Tel. 422-2000

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

1410 So. 50th Av., Cicero

Tel. 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Virginia 7-6672

2424 W. 69th STREET

Tel. R.Epublic 7-1213

11028 Southwest Highway, Palos Hills, ILL.

Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL.

Tel. OLympic 2-1003

APLINK MUS

× „DRAUGO“ GEGUŽINĖ ruošama rugpjūčio 24 d. prie „Draugo“ patalpų, 4545 W. 63 St., Chicagoje. Dienos programa prasidės su šv. Mišiomis 12 val. vienuolyno koplyčios prieangyje, kur yra gražus pavėsis ir nemažai vietos. Automobilams pastatyti vieta įvažiuoti iš 63-čios gatvės prie spausdėvės. Kviečiame atsilankyti „Draugo“ skaitytojus ir lietuviškos spaudos rėmėjus.

× Vytautas Kamantas, PLB pirmininkas, šiuo metu lankosi Europoje. Iš Vatikano miesto jis atsiuntė „Draugui“ laišką, kuriame rašo, kad jam buvusi sudaryta proga susitikti ir pasikalbėti su šv. Tėvu Jonu Paulium II. Aplankė Lietuvos Diplomatinio šefą St. Lozoraitį ir Lietuvos atstovą prie šv. Sosto St. Lozoraitį, Jr., susitiko su prel. L. Tulaba ir kt. asmenimis. Siūnia visiems skaitytojams geriausius linkėjimus.

× Aloyzas Baronas dabar gydomas Lojolos universiteto ligoninėje. Serga sunkiai, bet pradeda rodytis kai kurie gerėjimo ženklai.

× Jurgio Gliados, rašytojo, daugelio knygų autoriaus, kelias atvejais „Draugo“ romane premijos laureato, nauja knyga — „Bausmė“, novelių rinkinys, buvo išleistas „Nidos“ knygų klubo Londone ir pasiekė „Draugo“ redakciją. Atspausdinta 5 novelės, jų tarpe vienas triptikas. 151 psl.

× Arūnas Krutulis, iš Wheeling, ir Scott Straley buvo pėrią penktadienį pakrančių sargybą išgelbėti, kai jų 32 pėdų motorinis laivėlis prakiavo Michigano ežere apie 7 mylias nuo kranto, ties 70-ta gatve. Išgirdę jų pavojaus šauksmą, gelbėti nusiskubina pakrančių sargybos laivas, helikopteris ir dar ugniagesių helikopteris. Kručių nuskraidino į Meigs aerodromą. Nereikėjo ligoninės pagalbos.

× E. Dambriūnienė, Brentwood, MD, užsakė „Drauge“ knygų savo artimiesiems, gyvenantiems Vakarų Vokietijoje ir dar atsiuntė auką. Ačiū.

× Bronius Keturakis, Milwaukee, Wis., žinomas sporto darbuotojas, pedagogas, yra nuoširdus „Draugo“ bendradarbis bei rėmėjas. Ir dabar, atnaujindamas prenumeratą, atsiuntė 20 dolerių auką. Skelbiame jį Garbės prenumeratorium ir nuoširdžiai dėkojame.

× Leonardas Gerulaitis apie „Raštą ir spaudą Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštijoje“ skaitys paskaitą Santaros šviesos suvažiavime rugpjūčio 4-7 d. Tabor Farmoj, Sodas, Mich. (pr.)

× Rugpjūčio 7 dieną ruošiamas Lemonto LB gegužinė, Umbrasų ūkyje, 103 gatvė ir Lemont Road. Bus muzikos, vaikams žaidimų ir vyresniems tinklinio varžybos. Veiks puikus laimės šulinys, kurį organizuoja Rasa Šarauskienė. Virtuvės darbus ir maisto ruošą prižiūri Laima Trinkūnienė. Gegužinė galima pasiekti važiuojant South I-55 ir nusukant ant South Lemont Road. (pr.)

× EKSKURSIJA „MARDI GRAS“ LAIVU — gruodžio 7 d. atpalaiduos Jus nuo kasdienybės, leis jums 7 dienas grožėtis nematytais vaizdais, aplankyti tropines salas mėlynoje jūroje, pailsėti, linksmai praleisti laiką. Rengia PLB ir Gydytojų Sąjunga. Registracija iki rugpjūčio mėn. 15 d. Informacija: American Travel Service Bureau, 9727 South Western Ave., Chicago, Ill. 60643, tel. (312) 63-9737. (sk.)

× Ona Prancevičiūtė, čikagiškė, įvertindama „Draugo“ leidėjų pastangas išlaikyti tvirtą ir gerai informuotą dienraštį, paskyrė 100 dolerių auką. Esame jai labai dėkingi.

× Lietuvių Operos choras savo 25-jo sezono repeticijas pradeda rugsėjo 5 d., 8 val. vak., Jaunimo centro patalpose. Sukaktuvinio sezono operoje bus daug gražaus dainavimo chorams, tad kviečiami ir nauji dainininkai įsijungti į Operos chorą ir rugsėjo 5 d. vakarą atvykti į pirmąją repeticiją.

× B. Petraitenė, ilgametė „Draugo“ skaitytoja, gyvenanti Bridgeporte, sunkiau susirgo. Nugabenta į šv. Kryžiaus ligoninę. Ją globoja gimnaitė p. Rockus.

× Jaunimo centro dienoje (rugsėjo 6 d.) didžiojoje salėje programą išpildys „Spindulio“ teatrinė grupė iš Lemonto. Grupės organizatorė ir režisierė — Rasa Soliūnaitė.

× Gražina Musteikienė, čikagiškė, yra nuolatinė „Draugo“ rėmėja. Ir dabar, artėjančio dienašio parengimo proga, aukojo 10 dolerių. Ačiū.

× „Draugo“ dovanų paskirtymo knygeles grąžino ir aukų po 10 dolerių atsiuntė:

Petronėlė Jušienė, Detroit, O. Šimkus, Willow Springs, J. Jacobus, Fair Lawn, J. Matusevičius, Evanston, E. Praninskas, Florida. Visiems maloniai dėkojame.

× Ramutė Bartušienė, Jaunimo centro vadovybės narė, kartu su savo šeima atostogauja Kalifornijoje pas savo brolių dr. Arvydą Klorę, lanko pažįstamus. Ji atsiuntė „Draugui“ nuoširdžius sveikinimus ir korespondenciją. Dėkojame.

× Justinas Stasiunaitis, Hot Springs, Ark., prie prenumeratos mokesčio pridėjo 12 dol. auką. Labai ačiū.

× Dr. Edmundas Juodėnas, Cleveland, Ohio, parėmė mūsų spaudos darbus 12 dolerių auką. Esame dėkingi.

× Jonas J. Kaunas, Jr., čikagiškis, atsiuntė 10 dolerių auką. Dėkojame.

CHICAGOJE

VAKARONĖ APIE CHICAGOS ARCHITEKTURĄ

Rugsėjo 5 d. 8 val. vak. Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungos Chicago skyrius ruošia vakaronę Jaunimo centro kavinėje. Arch. Algimantas V. Tamašauskas skaitys paskaitą tema „Chicago architektūra“ ir skaidrėmis parodys jos pavyzdžius. Sekančią dieną, šeštadienį, 9 v. ryto ruošiamas ekskursija autobusu iš Archicentro, 310 So. Michigan Ave. apžiūrėti Chicago architektūrą. Kelionė autobusu kainuos 9 dol. suaugusiems ir 5 dol. jauniui iki 12 m. amžiaus. Po trijų su puse valandos bus bendri pietūs John Hancock 95-to aukšto restorane, iš kur aiškiai matysis didžioji Chicago architektūros dalis.

Dėl smulkesnių informacijų ir registracijos reikia paskambinti ALIAS Chicago skyriaus pirmininkei arch. Broni Kovienei iki rugpjūčio mėn. 24 d. (Tel. 436-1395 po 7 val. v.)

ALIAS Chicago skyriaus valdyba

DENGIAME IR TAISOME VISŲ RŪŠIŲ STOGUS

Už savo darbą garantuojame ir esame apdrausti.

Skambinkite ARVYDUI KIELAI Tel. — 434-9655

Vytautas Soliūnas Dainavoje tarp medžių ir vaikų ateitininkų sendraugų stovykloje. Jį vaikai apsupo ir pagavo. Nuotr. V. Rimšelio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

IŠ ŠAULIŲ VEIKLOS

Rugpjūčio 9 d. 10 v. v. didžiulis su visais patogumais autobusas nuo šaulių namų Chicagoje, pajudėjo Clevelando link. Keturiadesimt penki šauliai, dauguma uniformuoti užpildė visas sėdynes. Keliaujame į šaulių sąjungos kultūrinio savaitgalio iškilmės.

Tamsoje gamtos grožybės negi gerės, todėl vieni šnekučiausi, kiti snūduriavo, o dar kiti užtraukė dainelę: „kur aš nukeliausiu, nakvynėlė gausiu?“ Saulėi tekant autobusas sustojo Clevelande prie Lietuvių namų. Pasipylė gausūs būrys laukiančiųjų ir tos dainelės žodžiai, kur nakvynėlė gausiu, pasirodė buvo betiksliai. Sutinkame puikų tautietį Juozą Mekešą, kuris susisodina į jo automobilį S. Cecevičienę, M. Dapkienę, J. Dikšienę, L. Vitkų ir šiuos žodžius rašanti. Jo rezidencijoje

radom tikrą lietuvišką nuosidumą. Esame jam didžiai dėkingi. Kiek teko girdėti ir visi kiti buvo maloniai apnakvinti ir pavaišinti.

Dėka šaulių sąjungos pirm. K. Milkovičiaus ir Clevelando šaulių kuopos pirm. Br. Nainio, programa suorganizuota be prie kaštų. Geri ir svarūs kalbėtojai: „Draugo“ red. Br. Kvikius, sąjungos kapelionas J. Bozevičius S. J., dr. K. Pautienis, A. Ziedonis pateikė daug gerų minčių. Didelio dėmesio atkreipė red. Br. Kvikius iš Chicago atvešta kovojančios Lietuvos ir pogrindžio spaudos originalai, daugybė dokumentų, retų nuotraukų paroda. Banketas Lietuvių namų didžiojoje salėje pradėjo sklandžiai. Skaniai pasivažiavę, padainuota, pasiūlyta, pabendrauta ir sutikta daug naujų pažinčių.

Sekmadienį rinkomės pamaldoms. Plevėsuoju devynioms

Clevelando ir Detroito skautų, „Či“ „Atžalyno“ stovyklos Wasagoje vadovai ir svečiai. Iš k.: R. Belzinskas, kun. R. Sakaly, OFM, J. Jurgutis, D. Petuskaitė, V. Alekšienė, vyriausioji skautininkė Irena Kerelienė ir S. Ilgimas. Nuotr. V. Bacevičiaus

IŠ ARTI IR TOLI

DIDŽ. BRITANIJOS

— Antanas Baronas Igoninėje. Ilgokai tirtas ir gydytas, dėl labai pablogėjusios sveikatos londoniškis Antanas Baronas vėl paguldytas Hammersmith ligoninėje.

— PLB pirmininkas lankysis Londone. Grįždamas iš Europos LB kraštų valdybų suvažiavimo ir Studijų savaitės Innsbrucke, PLB pirmininkas Vytautas Kamantas su žmona žada stotelėti Londone. Atvyks rugpjūčio 16 d., išvyks 18 d. Londone turės įvairių pasimatymų ir apsilankys Lietuvių namuose.

AUSTRALIJOSJE

— „Mūsų pastogė“ džiaugiasi, kad atsirado jaunas dainos talentas — Petras Račkauskas. Jam dabar 21 metai, turi gražų baritoną. Pradėjo reikštis 1977 metais. Dabar studijuoja Adelaidėje, palaiko glaudžius ryšius su lietuviais. Iki šiol Australijos lietuviai neturėjo dainininkų prieauglio ir iš Račkauskos tikrai sėmėsi.

OKUP. LIETUVOMĖ

— Taip vadinamoji „jubiline“ šokių ir dainų šventė buvo surošyta liepos 12-13 d. „Zalgirio“ stadione Vilniuje. Ji buvo skirta Lietuvos pavergimo 40 metų sukakties paminėjimui. Šventė pradėta daina „Šlovė Leninui“ ir buvo grynai propagandinio pobūdžio.

— Muzikinis Kauno teatras viešėjo Vilniuje. Viešnagė buvo pradėta kompoz. G. Guberniko muzikiniu veikalų „Meile nežaidžiama“, atremtu į ispanų dramaturgo P. Calderono to paties pavadinimo komediją. Spektaklio režisiorius — G. Žilys, dirigentas — S. Domarkas ir S. Čepinskis. Į išvykos repertuarą buvo įtraukta muzikinė E. Ptičkinio komedija „Bobų miškas“, kurią režisavo leningradiečiai V. Vorobjovas ir V. Buturlinas, o scenovaidžius sukūrė leningradiečiai dailininkai V. ir L. Kravcevi. Vilniun atvežta P. Mascagni opera „Cavalleria rusticana“, paruošė dirigentas S. Domarkas ir rež. V. Staknys. Operoje dainuoja mergaičių ansamblis ir vaikų choras, vadovaujamas chormeisterės D. Jautakienės.

— Upių bei upelių okup. Lietuvos teritorijoje yra apie 29-000. Ežerų — beveik 4000. Iš jų 2500 ežerų plotas didesnis kaip 1 hektaras. Ilgiausia upė Nemunas, tačiau pasaulyje yra apie 100 upių, ilgesnių už mūsų Nemuną.

LIETUVIŠKOS KNYGOS LAUKIA RĖMĖJŲ

Amer. Lietuvių bibliotekos leidyklos darbai

Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla (ang. Lithuanian Library Press, Inc.) pastaruoju metu ne tik savo darbo nepristabdė, bet dar jį išplėtė. Leidėjai gali pasigirti, kad neseniai išleido knygą rinkon naują knygą. Tai Broniaus Kvikius („Mūsų Lietuvos“) ir kitų knygų autorių, „Draugo“ redaktorių pradėto ruošti naujo serijinio veikalų — „Lietuvos bažnyčios“ I tomas — „Telsių vyskupija“.

Išleista „Telsių vyskupija“

Veikalas stamboka, didesnio formato, 400 puslapių, dailiai atspausdintas ir gražiai įrištas. Autorius čia pateikė žemaičių bei Telsių vyskupijos istoriją ir atskirų vyskupijos bažnyčių aprašymus. Bet ne vien tik juse glūdi knygos vertė — veikalą iliustravo 1184 nuotraukomis. Tai bažnyčių vaizdai (iš lauko pusės ir vidaus), altoriai, klausyklos, sakysklos, varpinės, šventoriai bei kapinių vartai, kryžiai, koplytėlės ir kitos nuotraukos religiniams tikėjimams. Vienų šių religinių paminklų jau seniai nebėra — jie atkuriami senose nuotraukose. Kitos nuotraukos daro pastaraisiais pokario metais, šiais laikais. Visa tai gražiai supinta su tekstu ir parašais į darnią visumą. Visa knyga, kurioje vyrauja ne tekstas, o nuotraukos, teikia daugiau albuo vaizdą. Ją dailiai, daug širdies ir triso dėjęs, atspausdino žinomas čikagiškis spausdavininkas dr. Mykolas Morkūnas. Leidinį redagavo ir taip pat prie jo paruošimo spaudai be galo daug dirbo dail. Petrus Aleksas. Dalį reikiamų leidyklos knygai leisti parūpino išvijoje gyvenantieji Telsių vyskupijos kunigai, jų tarpe net keturi aukų po 1000 dolerių: V. Martinkus, J. Pragulickas, A. Račkauskas, Zigmas Smilga.

Si knyga jau platinama. Netrukus ji bus pradėta išsiuntinėti į užsisiakiusiems asmenims, leidyklos klubo nariams, l egz. kainą — 20 dolerių.

Tuoju išleisti „Lietuvių ekslibriai“

Ta pati leidykla netrukus išleids dar vieną dailų veikalą.

Tai dr. Vitolio Vengrio, gyv. Washington, DC, veikalas „Lietuvių ekslibriai“ (knygų ženklai). Tai savo temas ir apimtį tikras unikumas ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių knygų rinkoje. 250 puslapių knygoje pateikiama 500 liet. knygų ženklų nuo seniausių laikų ligi mūsų dienų. Pateikiami ir jų aprašymai, paaiškinimai. Kaip ir kiti leidyklos leidiniai, ši knyga bus liuksusiniai išleista. Nėra abejonės, kad jos pasirodymas prisidės prie mūsų meno bei kultūros išsklaido pasaulyje.

Reikalingi rėmėjai

Visiems šiems darbams atlikti reikia lėšų. Šiandien knygų spaudos darbai labai brangūs ir dailiai išleisti knygą daug kaštuoja. Apytikriai skaičiuojant, vienai leidyklos knygai išleisti, be gaunamų pajamų už ją, dar reikia apie 10,000 dolerių subsidijos. Kitaip tariant, tokią sumą kiekvienam atveju kas nors turi sudėti bei paaudoti.

Reikia pasidžiaugti, kad tokių mecenatų vis dar atsiranda. Jų reikšmė bei auka nepaprastai didelė, nes jie neleidžia nutrūkti lietuviškos knygos išvijoje leidybos siūlų, o tuo pačiu ir mūsų kultūros apraiškos.

Knygos „Telsių vyskupijos“ išleidimą, kaip minėjome parėmė Telsių vyskupijos kunigai. Jų nuotraukos atspausdintos leidinio pa baigoje. Šia proga prisimintina, kad perėjusiais metais leidyklos išleistas Stasio Ylos knygos „Lietuvių šeimoms tradicijos“ išleidimą parėmė du taurūs lietuviai čikagiškiai — Petronėlė ir Motiejus Strumskiai. Amerikoje gyvendami labai turtingi pasyrė 5000 dolerių. Tai labai didžiulė dviejų pensininkų auka.

Knygos „Lietuvių ekslibriai“ išleidimui dar reikia sutelkti apie 10,000 dolerių. Mecenatai tebeieškomi. Tikimasi, kad atsiras gery lietuvių, kurie panorės dalį savo turimų lėšų investuoti į lietuviškos kultūros įamžinimą.

K. PL

Petronėlė ir Motiejus Strumskiai, lietuviškos knygos nuoširdūs rėmėjai, uolūs „Draugo“ skaitytojai.

CHICAGOS ŽINIOS

BAISI NELAIMĖ

Stanley ir Patricia Anderson, čikagiškiai, važiavo į Birminghamą, Ala., dalyvauti koncerte, kur muzikantais buvo pakviesti ir jų du sūnūs. Apie 20 mylių nuo Birminghamo iš priekšio važiuojęs automobilis trenkė į jų mašiną, užmušė Stanley Anderson, 41 m., o jo 39 m. žmona mirė ant operacijos stalo. Du vaikai, 7 ir 2 m., sužeisti. Du vyresni buvo anksčiau pasiekę Birminghamą.

DŪMŲ DETEKTORIAI

Chicago ugniagesiai primena, kad dūmų detektoriai prikelia apie 42% žmonių kilus gaisrai. Tačiau įsiskausių, narkotikus vartojančių neprikels taip greit. Todėl patariama įsistatyti net kelis priešgaisrinius detektorius. Jie turi būti įrengiami arčiau einančių gultų suaugusių. Nadinga iš anksto išbandyti, kaip tie detektoriai įstengti priekelti.

TIKŖINS SLAUGYMO NAMUS

Federalinė vyriausybė pirmą kartą nusprendė patikrinti slaugymo namus, kurių Illinois valstijoje yra 873 su 100,000 pacientų.

SAUKS DARBININKUS

US Steel bendrovė dvejų mėnesių laikotarpį iš Vidurvakarių vėl pašauks į darbą šimtus darbininkų Gary ir South Works liejyklos.